

గಳಿಸುವನೆಯ್ದು ಪಾಪಸುಕೃತಂಗಳನುಣ್ಣನೆರಳ್ಳಲಂಗಳಂ
ಮುಳವಶನಾಗಿ ದೇಹಿ ಸುಖಿ ದುಃಖಿ ಕಷಾಯಿ ವಿನಾಶಿ ಕಾಮಿ ಪ್ರ- ||
ಲ್ಪಳು ಸತಿ ಗಂಡು ಷಂಡನೆನಲಿಂತು ಬಹು ಸ್ವಿತಿಯಪ್ಪನಾತ್ಮನಾ |
ಮುಳಕುಳಮುಂ ಕಳಲ್ಲಿ ಸುಖಿಯಪ್ಪನಲಾ ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ ! ||೬೬||

ಗಳಿಸುವನ್ನು ಎಯ್ದು ಪಾಪಸುಕೃತಂಗಳಂ ಉಣ್ಣನ್ನು ಎರಳ್ಳ ಫಲಂಗಳಂ,
ಮುಳವಶನಾಗಿ ದೇಹಿ ಸುಖಿ ದುಃಖಿ ಕಷಾಯಿ ವಿನಾಶಿ ಕಾಮಿ ಪ್ರಲೋಪ್ತಳು
ಸತಿ ಗಂಡು ಷಂಡಂ ಎನಲ್ಲೋ, ಇಂತು ಬಹುಷಿತಿಯಪ್ಪನ್ನು ಆತ್ಮನ್ನು,
ಆ ಮುಳಕುಳಮುಂ ಕಳಲ್ಲಿ ಸುಖಿಯಪ್ಪನಲಾ ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ಅತ್ಮನ್ನು-ಅತ್ಮನು, ಪಾಪಸುಕೃತಂಗಳಂ-ಪಾಪ ಪ್ರಣಾಗಳನ್ನು, ಎಯ್ದು-ಚೆನ್ನಾಗಿ, ಗಳಿಸುವನ್ನು-
ಸಂಪಾದಿಸುವನು, ಎರಳ್ಳ ಫಲಂಗಳಂ-(ಹಾಗೆ) ಎರಡುಫಲಗಳನ್ನು, ಉಣ್ಣನ್ನು-ಅನುಭವಿಸುವನು,
ಮುಳವಶನಾಗಿ-ಕರ್ಮಕ್ಕೆವಶನಾಗಿ, ದೇಹಿ-ಶರೀರಧಾರಿಯು, ಸುಖಿ-ಸುಖಿಯು, ದುಃಖಿ-ದುಃಖಿಯು
ಕಷಾಯಿ-ಕ್ಷೋಧಾದಿ ಕಷಾಯಗಳಿಗೆ ವಶನಾದವನು, ವಿನಾಶಿ-ನಾಶಿಲನು, ಕಾಮಿ-ಕಾಮುಕನು,
ಪ್ರಲೋಪ್ತಳ್ಳಾಗುವನು. ಪ್ರಳು-ಮುಳುವಾಗುವನು, ಸತಿ-ಯಾಗಸು, ಗಂಡು-ಗಂಡಸು, ಷಂಡು-ನಷ್ಟಂ
ಸಕನು, ಎನಲ್ಲೋ-ಎಂದು, ಇಂತು-ಕೆ ರೀತಿಯಾಗಿ, ಬಹುಷಿತಿಯಪ್ಪನ್ನು-ಅನೇಕ ಆವಢೆ ಯುಳ್ಳವನಾಗಿರು
ತಾನೆ. ಆ ಮುಳಕುಳಮುಂ-ಆ ಕರ್ಮ-ಮಲವನ್ನು ಕಳಲ್ಲಿ-ಕಳೆದರೆ, ಸುಖಿಯಪ್ಪನ್ನು ಆಲಾ-ಸುಖಿಯಾಗು
ವನಳ್ಳಬೇ ? ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ಅತ್ಮನು ತನ್ನ ಕರ್ಮಾನುಸಾರವಾಗಿ ಪಾಪಭಣ್ಣಗಳನ್ನು ಗಳಿಸುವನು. ಅಶುಭ ಪರಿಣಾಮದಿಂದ
ಪಾಪ ಮತ್ತು ಶುಭ ಪರಿಣಾಮದಿಂದ ಪ್ರಣ್ಣ. ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಈ ಪಾಪ ಪ್ರಣ್ಣಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ
ಅದರ ಫಲಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವನು. ಹೀಗೆ ಕರ್ಮ-ವರದಿಂದ ಸಂಸಾರಜಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಚತುರ್ಗತಿ
ಗಳಲ್ಲಿ ಭ್ರಮಣ ಮಾಡುತ್ತಿರುವನು. ಅನೇಕ ರೂಪಾಂತರಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವನು. ಶರೀರಧಾರಿಯಾಗಿ,
ಒಮ್ಮೆ ಸುಖಿಯಾಗಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ದುಃಖಿಯಾಗಿ, ಕ್ಷೋಧಾದಿ ಕಷಾಯಗಳಿಗೆ ವಶನಾಗಿ, ನಾಶಿಲ
ನಾಗಿ ಕಾಮುಕನಾಗಿ, ವನಷ್ಟಿ ಜೀವಿಯಾಗಿ, ಮುಳವಾಗಿ, ಸ್ತ್ರೀಯಾಗಿ, ಪ್ರರುಷನಾಗಿ, ನಷ್ಟಂಸಕನಾಗಿ,
ಅನೇಕ ಭವಗಳಲ್ಲಿ ಸುಳಿದು ಸುತ್ತಾಡಿ ದುಃಖಾಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಂದು ಬಳಲುತ್ತಿರುವನು. ಆದರೆ ಏವೆಕದಿಂದ
ಸಮ್ಮಕ್ಷಪನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಕರ್ಮ-ಮಲವನ್ನು ಲೊಳಿದುಕೊಂಡರೆ ನಿತ್ಯ ಸುಖಿಯಾಗುವನು, ನಿರಂಜನ
ನಾಗುವನು, ನಿತ್ಯಾನಂದನಾಗುವನು.

ಕರ್ಮಾನಿಬಂಧನಾಗಿಯುವಬಂಧನಮೂರ್ತಿನ ಮೂರ್ತಿನಾಗಿಯುಂ |
ಕೂಪೇ ವಿಷಾದವಿದುರ್ಮಾಲಂ ನಭದಂತಿರೆ ಶೂನ್ಯನಾಗಿಯುಂ ||
ಧೈರ್ಯಗುಣಾತ್ಮಕಾಯೀಕ್ರಾಂತಾರ್ಥಿ ಪರ್ವನೆಯಂದ್ರಿತಕ್ಕೆ ಸಾ—|
ಸಿಮರ್ಜಿಯದ್ವಾರಂ ತಿಳಿಯಬಲ್ಲಿದನಾರಪರಾಜಿತೀಶ್ವರಾ ! ||೬೨||

ಕರ್ಮನಿಬಂಧನಾಗಿಯುಂ ಅಬಂಧನ್, ಅಪೂರ್ವನೆ ಮೂರ್ತನಾಗಿಯುಂ, ಕೂರ್ವೆ ವಿಷಾದಮಿದುರ್ ಅವಲಂ, ಸಭದಂತಿರೆ ಶೂನ್ಯನಾಗಿಯುಂ ಧರ್ಮಗುಣಾತೀಶಾಯಿಕಂ, ಇದು ಆತ್ಮನ ವರ್ತನೆ ಅದ್ವಿತಕ್ಕೆ ಸಾಹಿರ್ ಮದಿ ಅದ್ವಿತಂ, ತಿಳಿಯಬಲ್ಲಿದನಾರ್ ಅಪರಾಚಿತೇಶ್ವರಾ !

కమ్ఫ నిబంధనాగియుం-కమ్ఫబడ్డ నాగిద్దరూ, ఆచంధనో-కమ్ఫబడ్డనల్లి, మూతర్ నాగియుం-మూతర్ నాగిద్దరూ, ఆమూతర్ నో-ఆమూతర్ నే, కూమేఫ్-హషఫ్, విషాదం ఇదుఫ్-విషాదగళు ఇద్దరూ, ఆమలం-నిమ్మలను, నభదంతిరే-ఆశాతదంతే, శొన్స్నా గియుం-శొన్స్నాగిస్స్రేరూ, థమ్మగుణాతిశాయికం - ఆతైయవాద ఆతైన థమ్మగుళూ గుణగులూ ఉళ్ళవను, ఇదు ఆతైన వక్కనే-ఇదు ఆతైన స్త్రీతియు, ఆద్యతక్కే సాసిరోమది ఆద్యతం-సాపిరక్కే సాపిరపాలు ఆళ్ళయివాగిదే, తిళయబల్లిదనో ఆరో-ఇదన్ను తిళయ బల్లివరారు ? ఆపరాజితేశ్వరా !

వ్యవಹారదృష్టియింద నోడిదరే ఆత్మను కముబద్ధనాగి తోరుత్తానే. ఆదరే నిశ్చయ దృష్టియింద నోడిదరే ఆత్మను ఎందూ కముబద్ధసల్ల. వాగేయే వ్యవహారనయదింద ఆత్మను మూత్రనాగియూ, సుఖియాగియూ, దుఃఖియాగియూ కాణువను. ఆదరే నిశ్చయ నయదింద ప్రతియోందు ఆత్మను సచ్చస్థతంత్రను, ఆమూతము, నిములను, నిరంజనను. ఆకాశదంతే శూన్యాగిద్దరూ, అనంతజ్ఞాన, అనంతదత్తన, అనంతసుఖ, అనుతమియు గళించి ఆనంత చతుష్పయ గుణగలుళ్లవనూ, సత్తాచిత్త ఆనందస్మరూపనూ, సచ్చజ్ఞనూ అగిరువను. ఇదు ఆత్మన ధము, అవన సహజస్థభావ. ఎంధుక అచ్ఛత ఆత్మయు? ఈ ఆత్మతత్త్వరహస్యము బల్లివరారు?

ಏಕನೇಕನಲ್ಪನಧಿಕಂ ಕ್ಷಯಸ್ತಯನಸ್ತಿನಾಸ್ತಿ ಮೂ—
ಲೋಕಮಿತಂ ಸ್ವದೇಹಮಿತನುತ್ತಮಬೋಧಸುದರ್ಶನಂಗಳಿಂ ||
ಲೋಕಕಲೋಕಕಂ ನೆರೆನನಂಗದ ನೋಟಿದೆ ಬದ್ಧನಾತ್ಮನಾ |
|| ಲೋಕನದಿಂದೆ ಮುಕ್ತನಿದು ಶಕ್ಯಮುದಾಗರಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ ! ||६७||

ಏಕಂ ಅನೇಕಂ ಅಲ್ಪನ್ ಅಧಿಕಂ ಕ್ಷಯಂ ಅಕ್ಷಯಂ ಅಸ್ತಿ ನಾಸ್ತಿ,
ಮೂಲೋಕಮಿತಂ ಸ್ವದೇಹಮಿತಂ, ಉತ್ತಮಬೋಧ ಸುದರ್ಶನಂಗಳಿಂ
ಲೋಕಕೆ ಅಲೋಕಕಂ ನೆರೆವನ್, ಅಂಗದ ನೋಟಿದೆ ಬದ್ಧನ್,
ಅಷ್ಟನ್ ಆ ಲೋಕನದಿಂದೆ ಮುಕ್ತನ್ ಇದು ಶಕ್ಯಂ ಅದಾಗರ್ ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ಅತ್ಯನ್—ಅತ್ಯನ್ಮ, ಏಕಂ—ಒಬ್ಬನೂ, ಅನೇಕಂ—ಅನೇಕನೂ, ಅಲ್ಪನ್—ಸ್ವಲ್ಪನೂ, ಅಧಿಕಂ—
ಅಧಿಕನೂ, ಕ್ಷಯಂ—ನಾಶಶಿಲನೂ, ಅಕ್ಷಯಂ—ಶಾಶ್ವತನೂ, ಅಸ್ತಿ—ಇರುವವನೂ, ನಾಸ್ತಿ—ಇಲ್ಲಿರು
ವವನೂ, ಮೂಲೋಕಮಿತಂ—ಮೂರು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹರಿರಿರುವವನೂ, ಸ್ವದೇಹಮಿತಂ—ತನ್ನ ಆಗಿನ
ದೇಹಕ್ಕೆ ಪರಿಮಿತನೂ, ಉತ್ತಮಬೋಧ ಸುನರ್ಶನಂಗಳಿಂ—ಸಮೃಕ್ಷಾ ಜ್ಞಾನದರ್ಶನಂಗಳಿಂದ, ಲೋಕಕೆ
ಅಲೋಕಂ—ಲೋಕಾಲೋಕವನ್ನು, ನೆರೆವನ್—ವ್ಯಾಪಿಸಿವವನೂ, ಅಂಗದ ನೋಟಿದೆ—ವ್ಯವಹಾರ
ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ. ಬದ್ಧನ್—ಕರ್ಮಬದ್ಧನೂ, ಆ ಲೋಕನದಿಂದೆ—ನಿಶ್ಚಯದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ಮುಕ್ತನ್—
ಮುಕ್ತನೂ (ಆಗಿರುತ್ತಾನೆ), ಇದು ಶಕ್ಯಂ ಅದಾಗರ್—ಇದು ಯಾರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯ ? ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ಅತ್ಯನ ವ್ಯವಹಾರ ವಿಚಿತ್ರವಾದುದು, ಇದನು ಬ್ಯಾನೂ ಅಹುದು, ಅನೇಕನೂ ಅಹುದು,
ಸ್ವಲ್ಪನೂ ಅಹುದು, ಅತ್ಯಧಿಕನೂ ಅಹುದು, ನಾಶಶಿಲನೂ ಅಹುದು, ಶಾಶ್ವತನೂ ಅಹುದು. ಅತ್ಯನ್ನು
ಅಸ್ತಿಯೆನ್ನಲಾಭಹುದು ನಾಸ್ತಿಯೆನ್ನಲಾಭಹುದು, ಅಣಿಸ್ತರೂಪದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಾನೆ, ಮಹಾ
ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿಯೂ ಇರುತ್ತಾನೆ. ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ವ್ಯಾಪಿಸುವಂತಹವನೂ ಹಾಗೂ ತನ್ನ
ಸ್ವಿಕೃತ ಶರೀರಪರಿಮಿತನೂ ಆಗಿದ್ದಾನೆ, ಸಂಜ್ಞಾನವೇ ಅತ್ಯನ ದೇಹ. ಸಮೃಕ್ಷಾದರ್ಶನಜ್ಞಾನ
ಗಳಿಂದ ಅವೃತನಾಗಿ ಲೋಕಾಲೋಕವನ್ನೆಲ್ಲಾ ವ್ಯಾಪಿಸುವಂತಹ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವ್ಯಾಪಕವನು. ವ್ಯವಹಾರ
ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕರ್ಮಬದ್ಧನಾದರೂ ನಿಶ್ಚಯದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಿಲ್ದೇವನೂ, ನಿರಂಜನನೂ, ನಿಮ್ಮಲನೂ,
ಸಿದ್ಧನೂ ಆಗಿದ್ದಾನೆ. ಆ ಅನಂತಶಕ್ತಿ ಯಾರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯ ?

ಮಾನವರಾತ್ಮತತ್ತ್ವಮರಿಯಲ್ಲಿ ಕುವಾದಿ ವಿವರಣನಕ್ಕೆ ನಾ—
 ನಾನೆಯುಮುಂ ಪ್ರಮಾಣನಿಧಿಸಂಗ್ರಹಮುಂ ಸೇರಿದಿದುರವಲ್ಲದೇ ||
 ಧ್ಯಾನಿಸುವಾಗಳೇ ಬಹುವಿಕಲ್ಪತೆಯಿಲ್ಲ ಮಣಿತ್ರಯಾತ್ಮನೆಂ—|
 ಈ ನುತಭಾವನೊಂದೆ ಬೆಳಗಿಪೂರ್ವದಲಾ ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ

||೬||

ಮಾನವರ್ ಆತ್ಮತತ್ತ್ವಂ ಅರಿಯಲ್ಲಿ ಕುವಾದಿ ವಿವರಣನಕ್ಕೆ,
 ನಾನಾನಯಮುಂ ಪ್ರಮಾಣನಿಧಿಸಂಗ್ರಹಮುಂ ಸೇರಿದಿದುರವಲ್ಲದೇ,
 ಧ್ಯಾನಿಸುವಾಗಳೇ ಈ ಬಹುವಿಕಲ್ಪತೆಯಿಲ್ಲ, ಮಣಿತ್ರಯ ಆತ್ಮನೆಂಬ
 ಈ ನುತಭಾವವೊಂದೆ ಬೆಳಗಿಪೂರ್ವದಲಾ ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ಮಾನವರ್—ಮನುಷ್ಯರು, ಆತ್ಮತತ್ತ್ವಂ—ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವನ್ನು, ಅರಿಯಲ್ಲಿ—ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ
 ದಕ್ಷಾ, ಕುವಾದಿ ವಿವರಣನಕ್ಕೆ—ಮಿಥಾವಾದ ಮಾಡುವವರನ್ನು, ವಿವರಣನಕ್ಕೆ—ದೂರಮಾಡುವುದ
 ಕೊಳ್ಳುವುದೂ, ನಾನಾ ನಯಮುಂ—ಅನೇಕ ನಯಗಳೂ, ಪ್ರಮಾಣನಿಧಿ ಸಂಗ್ರಹಮುಂ—ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾದಿ
 ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಂಬ ನಿಧಿಗಳ ಸಂಗ್ರಹವೂ, ಸೇರಿದಿದುರವಲ್ಲದೇ—ಉಂಟಾಗಿರುತ್ತವಲ್ಲದೆ, ಧ್ಯಾನಿಸುವಾ
 ಗಳೇ—ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಧ್ಯಾನಮಾಡುವಾಗ, ಈ ಬಹುವಿಕಲ್ಪತೆಯಿಲ್ಲ—ಈ ಅನೇಕ ವಿಕ್ಷ್ಯಾಗಳರುವು
 ದಿಲ್ಲ. ‘ಮಣಿತ್ರಯ ಆತ್ಮನೆಂಬ’—‘ಆತ್ಮನು ನಿಶ್ಚಯ ಸಮೃಗೋದರ್ಶನಜ್ಞಾನಾರಿತರಸ್ವರೂಪನೆಂಬ,
 ಈ ನುತಭಾವವೊಂದೆ—ಈ ಶ್ರೀಷ್ಟವಾದ ಭಾವನೆಯೊಂದೇ, ಬೆಳಗಿಪೂರ್ವದಲಾ—ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವುದಿ
 ಲವೇ ! ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ಮಾನವರು ಆತ್ಮತತ್ತ್ವಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಲು, ವಿಶಂಡವಾದಿಗಳ ಬಾಯಿ
 ಮುಖ್ಯಸಲು, ಮತ್ತು ಲೋಕದ ಜನರನ್ನು ಮಿಥ್ಯೆಯಾದ ಸತ್ಯದಕಡೆ ಬಯ್ಯಲು, ಅಚಾರ್ಯರೂ,
 ಪಂಡಿತರೂ, ಅನೇಕ ಶಾಸ್ತ್ರಗ್ರಂಥಗಳ ರಚನೆ ಮಾಡಿರುವರು. ಈ ಪ್ರಣಾತ್ಮರಿಂದ ಅನೇಕ ನಯ
 ಗಳೂ, ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾದಿ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಂಬ ನಿಧಿಗಳ ಸಂಗ್ರಹವೂ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಇವುಗಳೇ ಆತ್ಮ
 ಸ್ವರೂಪವಲ್ಲ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಸದ್ವಿಚಾರಗಳಿಂದ ನಮ್ಮ ಅಚಾರವನ್ನು
 ನಿರ್ಮಾಳವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಬಹುಮುಖ್ಯ. ಆತ್ಮಧ್ಯಾನಮಾಡುವಾಗ ಈ ಶಾಸ್ತ್ರಗ್ರಂಥಗಳ
 ಹಾಗೂ ನಯಗಳ ಪ್ರಮಾಣಗಳ ಆವಶ್ಯಕತೆಯಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಧ್ಯಾನಮಾಡುವಾಗ
 ಇವೆಲ್ಲಾ ವಿಕಲ್ಪಗಳಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಇವುಗಳನ್ನು ಧ್ಯಾನಾಸಕ್ತನಾಗಿರುವಾಗ
 ನೆನೆಯೆಂಬಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಆತ್ಮನು “ನಿಶ್ಚಯಸಮೃಗ್ದರ್ಶನಜ್ಞಾನಾರಿತರಸ್ವರೂಪನು” ಎಂಬ ಈ
 ಶ್ರೀಷ್ಟವಾದ ಭಾವನೆಯೊಂದೇ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ದಿವ್ಯಪ್ರಕಾಶವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ, ರಾಗಷ್ಟೇಷರಹಟ.
 ರಾಗಿ ಈ ಭಾವನೆಯೊಂದು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ನಾವು ಈಕ್ಕವಾದಾಗಲೇ ಮುಕ್ತಿ,

ವ್ಯವಹಾರಿಯೆಂದು ನಿಶ್ಚಯತೆಯೆಂದು ಮಣಿತ್ರಯಮಕ್ಕುನ್ನಲ್ಲಿ ದೇ—|
ವ ವಚನ ತಾಪಸರ್ಕಳವಧಾರಣೆ ತಾಂ ವ್ಯವಹಾರಮಲ್ಲಿ ದೋ—||
ಷಮನುಳಿವಿಲ್ಲದೇ ಗೆಲಿದೆ ನೀನೆ ಮಮಪ್ರಭು ನಿನ್ನ ವಾಣಿಯೇ |
ಶಿವನುತನಸ್ತಸಂಗನೆ ತಪಸ್ಸಿಯಲಾ ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ ! ||2

ಷ್ವಾವಹೃತಿಯೆಂದು ನಿಶ್ಚಯತೆಯೆಂದು ಮಣಿತ್ರಯಂ ಅಕ್ಕುಂ, ಅಲ್ಲಿ ದೇವ ವಚನ
ತಾಪಸರ್ಕಳ ಅವಧಾರಣೆ ತಾಂ ವ್ಯವಹಾರಂ, ಅಲ್ಲಿ ದೋಷಮಂ ಉಳಿವಿಲ್ಲದೆ
ಗೆಲಿದೆ, ನೀನೆ ಮಮ ಪ್ರಭು ನಿನ್ನ ವಾಣಿಯೇ ಶಿವಮತ
ಅವಸ್ತಸಂಗನೆ ತಪಸ್ಸಿಯಲಾ ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ವ್ಯಾವಹೃತಿಯೆಂದು—ವ್ಯವಹಾರವೆಂದೂ, ನಿಶ್ಚಯತೆಯೆಂದು—ನಿಶ್ಚಯವೆಂದೂ, ಮಣಿತ್ರಯಂ—
ರತ್ನತ್ರಯವು, ಅಕ್ಕುಂ—ಎರಡು ವಿಧವಾಗಿದೆ, ಅಲ್ಲಿ—ಆ ಎರಡು ವಿಧಗಳಲ್ಲಿ, ದೇವ ವಚನ ತಾಪ
ಸರ್ಕಳ—ದೇವ ಶಾಸ್ತ್ರ ಗುರುಗಳು, ಅವಧಾರಣೆ—ನಂಬಿಕೆಯು, ತಾಂ ವ್ಯವಹಾರಂ—ವ್ಯವಹಾರ ರತ್ನತ್ರಯ
ವಾಗಿದೆ, ಅಲ್ಲಿ ದೋಷಮಂ ಉಳಿವಿಲ್ಲದೇ—ಈ ಮೂರರಲ್ಲಿ ದೋಷಗಳು ಉಳಿಯದಂತೆ, ಗೆಲಿದೆ—
ನೀನು ಜಯಿಸಿದೆ, ನೀನೆ ಮಮ ಪ್ರಭು—ನೀನೇ ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯು. ನಿನ್ನ ವಾಣಿಯೇ ಶಿವಮತ—ನಿನ್ನ
ವಾಣಿಯೇ ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಮತವು, ಅವಸ್ತಸಂಗನೆ—ಪರಿಗ್ರಹಗಳನ್ನು ತಾಗಮಾಡಿದವನೇ,
ತಪಸ್ಸಿಯಲೂ—ತಪಸ್ಸಿಯಲ್ಲವೇ, ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ರತ್ನತ್ರಯಕ್ಕೆ ವ್ಯವಹಾರ ಮತ್ತು ನಿಶ್ಚಯವೆಂದು ಎರಡು ಮುಖಿಗಳು. ಜಿನೇಂದ್ರ, ಜಿನ
ವಾಣಿ, ಜಿನಮುನಿ ಇವರಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧಾಭಕ್ತಯನ್ನಿಡುವುದು ವ್ಯವಹಾರ ಸಮ್ಮಗ್ನಶರ್ನವೆನಿಸುತ್ತದೆ.
ಎಲ್ಲ ದೋಷಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದು (ಹದಿನೆಂಟು ದೋಷಗಳು) ರಾಗದ್ವೈರಂತನಾಗಿ ಪರಮಾತ್ಮಪದವಿಗೇರಿ
ರುವವನೇ ಆರಾಧನೆಗೆ ಯೋಗ್ಯನು. ಅಂಥವ ಭವ್ಯಚೀತನವೇ ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯು. ಆ ಸ್ವಾಮಿಯ
ದಿವ್ಯವಾಣಿಯೇ ಮೋಕ್ಷದಾಯಕವಾದುದು. ಸರ್ವಸಂಗಪರಿತಾಗಿಯೇ ತಪಸ್ಸಿಯು.

ಮೋದಲೊಳಿ ತತ್ತ್ವಸಪ್ತಕದಿ ಪೇಳ್ಣ ಮಣಿತ್ರಯಮಂ ಬಳಿಕ್ಕಿದೇ— |
 ನಿದನುಸಿದ್ಧಂದ ಮೆನ್ನದಿರಿಮಾಪ್ತನೋಳಾಗಮದೋಳ್ಟಪಸ್ಸಿಯೋಳ್|
 ಪ್ರದಿದುದು ತತ್ತ್ವವರ್ಗಮದರಿಂದೆರವಿಲ್ಲಮದುಂ ನಿಜಾತ್ತಿ ಸಾ— |
 ಧ್ಯಾದ ಸಹಕಾರಿಯೆಂಬುದು ತನಾಷ್ಟೀಯಲಾ ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ ! ||೨೮||

ಮೋದಲೊಳಿ ತತ್ತ್ವಸಪ್ತಕದಿ ಪೇಳ್ಣ ಮಣಿತ್ರಯಮಂ, ಬಳಿಕ್ಕಿ ಇದೇಂ
 ಇದನ್ ಉಸಿದ್ರ ಅಂದಂ ಎನ್ನದಿರಿಂ, ಆಪ್ತನೋಳ್ ಆಗಮದೋಳ್
 ತಪಸ್ಸಿಯೋಳ್ ಪ್ರದಿದುದು ತತ್ತ್ವವರ್ಗಂ, ಅದರಿಂದ ಎರವಿಲ್ಲಂ ಅದುಂ,
 ನಿಜಾತ್ತಿ ಸಾಧ್ಯಾದ ಸಹಕಾರಿಯೆಂಬುದು ತವ ಆಷ್ಟೀಯಲಾ ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ಮೋದಲೊಳಿ—ಮೋದಲೇ, ತತ್ತ್ವಸಪ್ತಕದಿ—ಬಳು ತತ್ತ್ವಗಳಲ್ಲಿ, ಮಣಿತ್ರಯಮಂ ಪೇಳ್ಣ—
 ರತ್ನತ್ರಯವನ್ನ ಹೇಳಿ, ಬಳಿಕ್ಕಿ—ಬಳಕ, ಇದೇಂ—ಇದೇನು ? ಇದನ್ ಉಸಿದ್ರ ಅಂದಂ—ಇದನ್ನು
 ಪ್ರನಃ ಹೇಳುವ ಸೋಬಗು ? ಎನ್ನದಿರಿಂ—ಎನ್ನಬೇಡಿ, ಆಪ್ತನೋಳ್—ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ, ಆಗಮದೋಳ್—
 ಆಗಮಗಳಲ್ಲಿ, ತಪಸ್ಸಿಯೋ—ತಪಸ್ಸಿಗಳಲ್ಲಿ, ತತ್ತ್ವವರ್ಗಂ—ತತ್ತ್ವಗಳ ಸಮೂಹವು, ಪ್ರದಿದುದು—
 ಸೇರಿದೆ, ಅದರಿಂದ, ಎರವಿಲ್ಲಂ ಅದು—ಅವುಗಳಿಂದ ಅದು ಬೇರೆಯಾಗಿಲ್ಲ, ನಿಜ ಆತ್ಮಸಾಧ್ಯಾದ—ತನ್ನ
 ಆತ್ಮಸಾಧನೆಗೆ, ಸಹಕಾರಿಯೆಂಬುದು—ಸಹಾಯಕವಾದುದೆಂಬುದು, ತವ—ನಿನ್ನ, ಆಷ್ಟೀಯಲಾ—ಆಷ್ಟೀ
 ಯಲ್ಲವೇ ? ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

“ಸಪ್ತತತ್ತ್ವಗಳ ವಿವೇಚನೆಯಲ್ಲಿ ಸಮ್ಯಾದರ್ಶನಜ್ಞನಚಾರಿತ್ರಗಳ ವಿಷಯವೂ ಬಂದಿದೆ
 ಯಲ್ಲಾ ! ಈ ಮಣಿತ್ರಯಗಳ ವಿಚಾರ ಪ್ರನಃ ಪ್ರನಃ ಹೇಳುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೇನು” ಎಂದು ಬೇಸರ
 ಪಟ್ಟು ಪ್ರಶ್ನಾಹಾಕರಿಂ. ಜಿನೇಂದ್ರ, ಜಿನಾಗಮಗಳು, ಮತ್ತು ತಪಸ್ಸಿಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ತತ್ತ್ವಗಳ ಸಮೂ
 ಹವೂ ಸಮಾವೇಶಗೊಂಡಿದೆ, ಅವುಗಳಿಂದ ಸರ್ವದಾ ಬೇರೆಯಲ್ಲ. ಈ ತತ್ತ್ವಸಮೂಹದ
 ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ ಹಾಗೂ ಆಚರಣೆ ನಮ್ಮ ಆತ್ಮಸಾಧನೆಗೆ ಸಹಾಯಕವಾಗುವುದಲ್ಲಿದೆ ಬೇರೆಯಾವುದೆ
 ರಿಂದಲೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದು ಭಗವಂತನ ಅದೇಶವಲ್ಲವೇ ?

ನಿಶ್ಚಯದಿಂದಮಾತ್ರನೇ ಸುದರ್ಶನಮಾತ್ರನೇ ಶುದ್ಧಬೋಧಮಂ- |
 ತಶ್ಚರಿತಂ ನಿಜಾತ್ಮನೇ ಮಣಿಶ್ರಯರೂಪನಮಾತ್ರನೆಂಬುದಂ ||
 ನಿಶ್ಚಲಮಾಗಿ ನಂಬಿ ನಿಜಮಂ ತಿಳಿದಲ್ಲಿಯೆ ಲೀನಮಾಗಿ ಚೇ-|
 ತಶ್ಚರಮಂ ನೆಗಡ್ಡೆ ಶಿವಮೆಂದೆಯಲಾ ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ

||೨೭||

ನಿಶ್ಚಯದಿಂದಂ ಆತ್ಮನೇ ಸುದರ್ಶನಂ ಆತ್ಮನೇ ಶುದ್ಧಬೋಧಂ,
 ಅಂತಶ್ಚರಿತಂ ನಿಜಾತ್ಮನೇ ಮಣಿಶ್ರಯರೂಪನುಂ ಆತ್ಮನ್ ಎಂಬುದಂ,
 ನಿಶ್ಚಲಮಾಗಿ ನಂಬಿ ನಿಜಮಂ ತಿಳಿದು ಆಲ್ಲಿಯೆ ಲೀನಮಾಗಿ, ಚೇತಸ್ ಚಿರಮಂ
 ನೆಗಡ್ಡೆ ಶಿವಂ ಎಂದೆಯಲಾ ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ನಿಶ್ಚಯದಿಂದಂ-ನಿಶ್ಚಯದಿಂದ, ಆತ್ಮನೇ ಸುದರ್ಶನಂ-ಆತ್ಮನೇ ಸಮೃಗ್ತರೂಪನು, ಆತ್ಮನೇ
 ಶುದ್ಧಬೋಧಂ-ಆತ್ಮನೇ ಸಮೃಗ್ತಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪನು, ನಿಜಾತ್ಮನೇ ಅಂತಶ್ಚರಿತಂ-ತನ್ನಾತ್ಮನೇ ಸಮೃಗ್ತ
 ಚಾರಿತಸ್ವರೂಪನು, ಆತ್ಮನ್ ಮಹಿತ್ಯರೂಪನುಂ-ಆತ್ಮನು ರತ್ನಶ್ರಯಸ್ವರೂಪನು, ಎಂಬುದಂ-
 ಎಂಬುದನ್ನು, ನಿಶ್ಚಲಮಾಗಿ ನಂಬಿ-ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನಂಬಿ, ನಿಜಮಂ ತಿಳಿದು-ಸತ್ಯಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಿಳಿದು,
 ಆಲ್ಲಿಯೇ ಲೀನಮಾಗಿ-ಆ ನಿಜಾತ್ಮಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿಯೇ ಲೀನನಾಗಿ, ಚೇತಸ್-ಮನಸ್ಸನ್ನು, ಚಿರಮಂ
 ನೆಗಡ್ಡೆ-ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ತೊಂಗಿಸಿದರೆ, ಶಿವಂ-ಮೋಕ್ಷಪೂರ್ವಿಯಾಗುವುದು, ಎಂದೆಯಲಾ-ಎಂದು
 ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿದೆಯಲ್ಲವೇ ? ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ನಿಶ್ಚಯ ನಯದಿಂದ ಆತ್ಮನು ಸಮೃಗ್ತರೂಪಯನು, ಸಮೃಗ್ತಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪನು ಹಾಗೂ
 ಸಮೃಗ್ತಚಾರಿತಸ್ವರೂಪನೂ ಹೌದು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ ಆತ್ಮನು ರತ್ನಶ್ರಯಸ್ವರೂಪನು.
 ಈ ಆತ್ಮತತ್ತ್ವವನ್ನು ಸ್ಥಿರವಾಗಿನಂಬಿ, ನಿತ್ಯಸತ್ಯವಾದ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಲೀನನಾಗುವುದೇ ಆತ್ಮ
 ಧಾರ್ಯ. ಈ ಆತ್ಮನುಸಂಧಾನದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆದರೆ ಮೋಕ್ಷಪೂರ್ವಿಯಾಗುವುದು.

ನಿನ್ನನೇ ನಂಬು ನಂಬಿದೊಡೆ ನನ್ನನೇ ನಂಬಿದೆ ಶುದ್ಧದೃಷ್ಟಿಯಿಂ |
 ನಿನ್ನನೇ ನೋಡು ನೋಡಿದೊಡೆ ನನ್ನನೇ ನೋಡಿದವಂ ಸುಚಿತ್ರದಿಂ ||
 ನಿನ್ನೊಳಗ್ಗೆ ಕ್ಯಾವಾಗದುವೆ ನನ್ನೊಳಗೇಕತೆಯಾದುದೆಂದು ರ—|
 ತೋಣಿನ್ನತಿಯಿಂತುಟೆಂದೊರೆದೆ ನಿನೇ ಬುಧಂಗಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ ! ||೨೫||

ನಿನ್ನನೇ ನಂಬು ನಂಬಿದೊಡೆ ನನ್ನನೇ ನಂಬಿದೆ, ಶುದ್ಧದೃಷ್ಟಿಯಿಂ
 ನಿನ್ನನೇ ನೋಡು ನೋಡಿದೊಡೆ ನನ್ನನೇ ನೋಡಿದವಂ, ಸುಚಿತ್ರದಿಂ
 ನಿನ್ನೊಳಗೆ ಬಕ್ಕಾಗು ಅದುವೆ ನನ್ನೊಳಗೆ ಏಕತೆಯಾದುದೆಂದು,
 ರತೋಣಿನ್ನತಿ ಇಂತುಟೆಂದು ಒರೆದೆ ನಿನೇ ಬುಧಂಗೆ ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ನಿನ್ನನ್ನೇ ನಂಬು—ನಿನ್ನನ್ನೇ ನಂಬು, ನಂಬಿದೊಡೆ—ನಂಬಿದರೆ, ನನ್ನನೇ ನಂಬಿದೆ—ನನ್ನನ್ನೇ ನಂಬಿದಹಾಯಿತು, ಶುದ್ಧದೃಷ್ಟಿಯಿಂ—ಶುದ್ಧದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ನಿನ್ನನೇ ನೋಡು—ನಿನ್ನನ್ನೇ ನೋಡು, ನೋಡಿದೊಡೆ—ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ, ನನ್ನನೇ ನೋಡಿದವಂ—ನನ್ನನ್ನೇ ನೋಡಿದವನಾಗುವೆ, ಸುಚಿತ್ರದಿಂ—ಒಳ್ಳೆಯ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ, ನಿನ್ನೊಳಗೆ ಬಕ್ಕಾಗು—ನಿನ್ನಾತ್ಮಮೋಳಗೇ ಬಕ್ಕಾಗು, ಅದುವೆ—ಆ ಬಕ್ಕವೇ, ನನ್ನೊಳಗೆ ಏಕತೆಯಾದುದೆಂದು—ನನ್ನಲ್ಲಿ ಬಕ್ಕತೆ ಅದಹಾಗೆ ಎಂದೂ, ರತೋಣಿನ್ನತಿ—ರತ್ನತ್ರಯದ ಉನ್ನತಿಯು, ಇಂತುಟೆಂದು—ಈ ಪ್ರಕಾರವಾದುದೆಂದು, ನಿನೇ ಬುಧಂಗೆ ಒರೆದೆ—ನಿನೇ ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದೆ, ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ನಾವು ನಂಬಿಕೆಯಿಟ್ಟಾಗೆ ಜಿನೇಂದ್ರನಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಯಿಟ್ಟಾಗೆ. ಶುದ್ಧದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಮ್ಮ ಆತ್ಮವಸ್ತು ನೋಡಿದರೆ ಅದು ಭಗವಂತನವ್ಯಾ ನೋಡಿದವಾಗೆಯೇ. ಶುದ್ಧಚಿತ್ರದಿಂದ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ನಾವು ಬಕ್ಕಾದರೆ ಅದುವೆ ಪರಮಾತ್ಮಾರ. ಅದೇ ಭಗವಂತನ ಸಾನ್ವಿಧ್ಯ. ಈ ಧರ್ಮಾಚರಣೆಯೇ ರತ್ನತ್ರಯಾರಾಧನೆ. ಇದರಿಂದ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ರತ್ನತ್ರಯದ ದೀಪಿ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾಗಿ ಬೆಳಗುತ್ತದೆ. ಜಿನೇಂದ್ರನ ವಾಣಿಯೂ ಸಹ ಇದನ್ನೇ ಸಾರಿ ಸಾರಿ ಹೇಳುತ್ತಿದೆ. ಇದೇ ಸರ್ವೋತ್ತಮಾದ ವಾದ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಕ ಅವಸ್ಥೆ.

ವರಗುರುಪಂಚಕಂ ವರತಪಶ್ಚರಣಂಗಳಿಷ್ಟವಲ್ಲಿ ಸ—
 ದುರು ಗುಣತೀಲಸಂಯಮಸುತ್ತಿಧರ್ವವನಿತ್ರತೆಯಲ್ಲಿ ತೋಕುಮು—||
 ತೃರಗುಣರಾತಿ ಮೂಲಗುಣವ್ಯಂದವಿರ್ವಷ್ಟದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಚಿ—
 ತ್ವರಿಣತೆಯಲ್ಲಿ ನಿಟ್ಟಿಸೊಳಗೆಂದೆಯಲಾ ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ ! ||೨೪||

ವರಗುರುಪಂಚಕಂ ವರತಪಶ್ಚರಣಂಗಳ್ ಇಷ್ಟವು ಅಲ್ಲಿ,
 ಸದ್ಗುರು ಗುಣ ಶೀಲ ಸಂಯಮ ಸುತ್ತಿಧರ್ವವನಿತ್ರತೆ ಅಲ್ಲಿ ತೋಕುಂ, ಉತ್ತರಗುಣರಾತಿ ಮೂಲಗುಣವ್ಯಂದಂ ಇರ್ವಷ್ಟದು ಅಲ್ಲಿ, ನಿನ್ನ
 ಚಿತ್ರ ಪರಿಣತೆಯಲ್ಲಿ, ನಿಟ್ಟಿಸು ಒಳಗೆ ಎಂದೆಯಲಾ ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

“ನಿನ್ನ ಚಿತ್ರ ಪರಿಣತೆಯಲ್ಲಿ—ನಿನ್ನ ಆತಾನುಭವದಲ್ಲಿ, ವರಗುರುಪಂಚಕಂ—ಶ್ರೀಷ್ಟರಾದ ಹಂಚ ಪರಮೇಷ್ಠಿಗಳೂ, ವರತಪಶ್ಚರಣಂಗಳ್—ಶ್ರೀಷ್ಟವಾದ ತಪಶ್ಚರಣಗಳೂ, ಇಷ್ಟವು ಅಲ್ಲಿ—ಅಲ್ಲಿ ಇರುವು, ಸದ್ಗುರು—ಶ್ರೀಷ್ಟರಾದ ಗುರುಗಳ, ಗುಣ—ಗುಣಗಳೂ, ಶೀಲ—ಶೀಲಗಳೂ. ಸಂಯಮ—ಸಂಯಮಗಳೂ, ಸುತ್ತಿಧರ್ವ—ಉತ್ತಮ ತೀರ್ಥಗಳೂ, ವರಿತ್ರತೆ—ಪರಿತ್ರತೆಯೂ. ಅಲ್ಲಿ ತೋಕುಂ—ಅತ್ಯಂತ ರೂಪದಲ್ಲಿ ತೋರುವುವು, ಉತ್ತರಗುಣರಾತಿ—ಉತ್ತರ ಗುಣಗಳ ರಾತಿಯೂ, ಮೂಲಗುಣವ್ಯಂದಂ—ಮೂಲಗುಣಗಳ ಸಮೂಹವೂ, ಇರ್ವಷ್ಟದು ಅಲ್ಲಿ—ಆ ಅತ್ಯಂತ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಇರುವು, ನಿಟ್ಟಿಸು ಒಳಗೆ—ನಿನ್ನ ಆತ್ಮಂತ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಒಳಗೆ ನೋಡು”, ಎಂದೆಯಲಾ—ಎಂದು ಹೇಳಿದೆಯಲ್ಲವೇ ? ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ಆತಾನುಭವದಲ್ಲಿ ಸದ್ಗುರುಪಂಚಕಂ ತತ್ತ್ವಗಳೂ ಅಡಕವಾಗಿರುವವು. ಹಂಚಪರಮೇಷ್ಠಿಗಳ ಸ್ವರೂಪವೂ ಅಲ್ಲಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀಷ್ಟವಾದ ತಪಶ್ಚರ್ಯೈಗಳೂ ಅಲ್ಲಿ ಸಮಾಗಮವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಚಾಯರ ಗುಣರತ್ನ ವಿಭೂತಣಗಳೂ, ಶೀಲಸಂಯಮಾದಿಗಳೂ. ಸಿದ್ಧಕ್ಕೇಶ್ವರಗಳೇ ಮೊದಲಾದ ಉತ್ತಮ ತೀರ್ಥಗಳ ವಿಕಾರಗಳೂ, ಪಾರಿತ್ರತೆಗಳೂ ಅತ್ಯಂತ ರೂಪನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿಯಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಉತ್ತರಗುಣರಾತಿ ಹಾಗೂ ಮೂಲಗುಣರಾತಿ ಹಾಗೂ ಮೂಲಗುಣಗಳ ಸಮೂಹವೂ ಅತ್ಯಂತ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿವೆ. ಅದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ನೋಡುವ ಪ್ರಯುತ್ವವಾಡಬೇಕು. ತನ್ನನ್ನ ತಾನು ಅರಿದರೆ ತನ್ನಲ್ಲೇ ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಾಣಬಹುದು. ಇದೇ ಆತಾನುಸಂಧಾನ.

ಅರಿವರಿವಿಂಗಡಪ್ರಮರಿವಾತನುಮುಂತದೆ ಕಾಣ್ಣಿ ಕಾಣ್ಣಿಗಂ |

ಗುರಿಯುಮುಡಂಗಿ ಕಾಣ್ಣಿನುಮದೇ ಶರಣಂ ಶರಣಾಧಿಕ ಸಾಪ್ರದ್ಯಾದುಂ

ಎರಕವೆರಂಗುವಾತನೆರಕಕ್ಕಾಧಿದ್ಯೇವಮುಮಾತ್ಮತತ್ತ್ವಾನೇ |

ಪ್ರೋರಗರಸಲ್ಲೇವೇದ ನಿಜನೆಂದೆಯಲೂ ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

||೨೫||

ಆರಿಪು ಆರಿವಿಂಗೆ ಆಡಪ್ರ್ಯಾಂ ಆರಿವಾತನುಂ ಅಂತದೆ, ಕಾಣ್ಣಿ
ಕಾಣ್ಣಿಗಂ ಗುರಿಯುಂ ಆಡಂಗಿ ಕಾಣ್ಣಿನುಂ ಅದೇ, ಶರಣಂ ಶರಣಾಧಿಕ
ಸಾಪ್ರದ್ಯಾದುಂ, ಎರಕವು ಎರಂಗುವಾತನ್ ಎರಕಕ್ಕೆ ಅಧಿದ್ಯೇವಮುಂ
ಅತ್ಮತತ್ತ್ವಾನೇ, ಪ್ರೋರಗೆ ಅರಸಲ್ಲೇವೇದ ನಿಜವ ಎಂದೆಯಲೂ ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ಆರಿಪು-ಜ್ಞಾನಪು, ಆರಿವಿಂಗೆ-ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ, ಆಡಪ್ರ್ಯಾಂ-ಪ್ರತಿಬಿಂಬವಿದ್ದಹಾಗೆ, ಆರಿವಾತನುಂ-
ತೀಳಯುವವನೂ, ಅಂತದೇ-ಅ ಜ್ಞಾನವೇ, ಕಾಣ್ಣಿ-ದರ್ಶನವು, ಕಾಣ್ಣಿಗಂ-ದರ್ಶನಕ್ಕೆ, ಗುರಿಯುಂ-
ಲಕ್ಷ್ಯವು, ಅಡಂಗಿ ಕಾಣ್ಣಿನಂ-ಲಕ್ಷ್ಯವಿಟ್ಟು ನೋಡುವವನೂ, ಅದೇ-ಅ ದರ್ಶನವೇ, ಶರಣಂ-
ರಕ್ಷಕವೂ, ಶರಣಾಧಿಕ-ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಇಚ್ಛಿಸುವವನು, ಸಾಪ್ರದ್ಯಾದುಂ-ಹೊಂದತಕ್ಕದೂ, ಎರಕವು-
ಬ್ರಹ್ಮಾಗುವದೂ, ಎರಂಗುವಾತನ್-ಬ್ರಹ್ಮಾಗುವವನೂ, ಎರಕಕ್ಕೆ ಅಧಿದ್ಯೇವಮುಂ-ಬಕ್ಕಕ್ಕೆ ಅಧಿ-
ದೇವತೆಯೂ, ಅತ್ಮತತ್ತ್ವಾನೇ, ನಿಜವ-ನಿಜವನ್ನು (ಸತ್ಯವನ್ನು), ಪ್ರೋರಗೆ-ಹೊರಗೆ, ಅರಸಲ್ಲೇವೇದ-
ಹುಡುಕಬೇಡ, ಎಂದೆಯಲೂ-ಎಂದು ಹೇಳಬೇಯಿಲ್ಲವೇ ? ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ಜ್ಞಾನಬೇರೆಯಲ್ಲ ಜ್ಞಾನಯ ಬೇರೆಯಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಜ್ಞಾನಿಯೂ ಇದೆರಡರಿಂದ ಭಿನ್ನನಲ್ಲ.
ಹುಡುಕುವ ವಸ್ತು ಬೇರೆಯಲ್ಲ. ಹುಡುಕುವಾತ ಬೇರೆಯಲ್ಲ : ದರ್ಶಿಸುವಾತ ಹಾಗೂ ದರ್ಶಿಸ-
ಬೇಕಾದವನ್ನು ಭಿನ್ನಭಿನ್ನವಲ್ಲ. ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಹಾತೋರೆವವನೇ ರಕ್ಷಕನೂ ಆಗಿರುವನು. ಪಕ್ಷಯ
ಬೇಕಾದುದು ಹಾಗೂ ಪಡೆಯುವಾತ ಒಂದೇ ಆಗಿರುವನು. ಬ್ರಹ್ಮಾಗುವುದು, ಬ್ರಹ್ಮಾಗುವಾತನೂ
ಬಕ್ಕಕ್ಕೆ ಅಧಿದೇವತೆಯೂ ಒಂದೇ ಆಗಿದೆ, ಈ ನಾನಾ ಭಂಗಿಗಳಲ್ಲ ಅತ್ಮತತ್ತ್ವಾದ ನಾನಾಮುಖಿಗೆ
ಖಾಗಿವೆ. ಅದರಿಂದ ನಿಜವನ್ನು ಹೊರಗೆಲ್ಲಾ ಹುಡುಕಬಾರದು. ಹುಡುಕುವುದಾದರೆ ನಮ್ಮೀಗೆ
ಹುಡುಕಬೇಕು, ಸಮೃಗ್ರದರ್ಶನಜ್ಞಾನಚಾರಿತ್ರಗಳು ಅತ್ಯನ್ತ ಗುಣಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ಮೂರು ಭಿನ್ನ
ಭಿನ್ನವಾದ ತತ್ತ್ವಗಳಲ್ಲ. ಇವೆಲ್ಲವೂ ಸೆರಿ ಅತ್ಯನೇ ಆಗಿವೆ. ಅತ್ಮ ಬೇರೆಯಲ್ಲ, ದರ್ಶನಜ್ಞಾನ
ಚಾರಿತ್ರಗಳು ಬೇರೆಯಲ್ಲ.

ಅದನರಿದಾತನೆಲ್ಲ ಮರಿದಾತನದೊಂದನೆ ಕಂಡನೆಲ್ಲಮಂ |
 ಸದರದೆ ಕಂಡನಲ್ಲಿಗೆ ಮನಂವಶಮಾದೋಡೆ ಮುಕ್ತಿಸಾಧ್ಯಮಾ ||
 ದುದು ಹಲವೇಕದೊಂದು ಪೂರಗಾದೋಡೆ ಕಲ್ತಸಮಸ್ತಶಾಸ್ತ್ರದಿಂ |
 ಚದುರರೀನಿಕ್ಕು ಮಾತ್ರಪದಸಾಧಕರೇ ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ ! ||೨೬||

ಅದನ್ ಅರಿದಾತನ್ ಎಲ್ಲಂ ಅರಿದಾತನ್, ಅದೊಂದನೆ ಕಂಡನ್ ಎಲ್ಲಮಂ
 ಸದರದೆ ಕಂಡನ್, ಅಲ್ಲಿಗೆ ಮನಂ ವಶಮಾದೋಡೆ ಮುಕ್ತಿಸಾಧ್ಯಮಾದುದು,
 ಹಲವೇಕೆ ಅದೊಂದು ಪೂರಗಾದೋಡೆ ಕಲ್ತಸಮಸ್ತಶಾಸ್ತ್ರದಿಂ
 ಚದುರರ್ ಎನಿಕ್ಕುಂ ಆತ್ಮಪದಸಾಧಕರೇ ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ಅದನ್ - ಆ ಆತ್ಮತತ್ತ್ವವನ್ನು, ಅರಿದಾತನ್ - ತಿಳಿದವನು, ಎಲ್ಲಂ - ಎಲ್ಲವನ್ನೂ,
 ಅರಿದಾತನ್-ತಿಳಿದವನು, ಅದೊಂದನೆ-ಆ ಆತ್ಮತತ್ತ್ವಪೂಂದನ್ನೇ, ಕಂಡನ್-ಕಂಡವನು, ಎಲ್ಲಮಂ-
 (ಆ ಆತ್ಮತತ್ತ್ವ) ಎಲ್ಲವನ್ನೂ, ಸದರದೆ-ಸುಲಭವಾಗಿ, ಕಂಡನ್-ಕಂಡವನು, ಅಲ್ಲಿಗೆ-ಆ ಆತ್ಮತತ್ತ್ವ
 ದಲ್ಲಿ, ಮನಂ-ಮನಸ್ಸು, ವಶಮಾದೋಡೆ-ವಶವಾದರೆ, ಮುಕ್ತಿಸಾಧ್ಯಮಾದುದು-ಮೋಕ್ಷಸಾಧ್ಯವಾಗು
 ತ್ತದೆ, ಹಲವೇಕೆ ?-ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳೇಕೆ ? ಅದೊಂದು-ಆ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪದ ಜಿಂಟನೆಯೋಂದು,
 ಪೂರಗಾದೋಡೆ-ಇರದಿದ್ದರೆ, ಕಲ್ತ-(ತಾವು) ಕಲಿತಿರುವ, ಸಮಸ್ತಶಾಸ್ತ್ರದಿಂ-ಸಕಲ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ,
 ಚದುರರ್ ಎನಿಕ್ಕುಂ-ನಿಪ್ಪಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರಾದರೂ, ಆತ್ಮಪದಸಾಧಕರೇ-(ಅವರು) ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಾತ್
 ತಾಂತ್ರಿಕವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವರೇ ? ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ಆತ್ಮತತ್ತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿದಂಥವನು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿದಂತೆ. ಆತ್ಮತತ್ತ್ವಪೂಂದನ್ನು ಕಂಡನಂತರ
 ಮಿಕ್ಕೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಂಡಂತೆಯೇ. ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸು ಲಿನವಾದರೆ ಮುಕ್ತಿಪಥದಲ್ಲಿ ನೆಡೆ
 ದಂತೆಯೇ. ಅಂಥವನಿಗೆ ಮುಕ್ತಿ ಕಟ್ಟಿಟ್ಟಬುತ್ತಿ. ಹೆಚ್ಚು ಮಾತುಗಳಿಂದೇನು ಪ್ರಯೋಜನ ? ಆತ್ಮ
 ಜ್ಞಾನದ ಹೋರತಾಗಿ ಮಿಕ್ಕಾವ ಭಿನ್ನಜ್ಞಾನಗಳು ನಮ್ಮನ್ನು ಉಧ್ವರಿಗಾಮಿಯಾಗಿ ಮಾಡಲಾರವು.
 ನಾನಾಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಂಡ ಪಂಡಿತನಾದರೂ, ಸಿದ್ಧಾಂತ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾದರೂ ಆತ್ಮತತ್ತ್ವವಿರಹಿತ
 ನಾದರೆ ಅವನ ಎಲ್ಲ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ನಿರಲ್ಲಿ ಹೋಮಮಾಡಿದಂತೆ ವ್ಯಧಿ. ಮೇದಲು ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪ
 ವನ್ನು ಅರಿಯಬೇಕು. ಅನಂತರ ನಾವು ಏನು ಕಲಿಯಿದ್ದರೂ ನಷ್ಟವೇನಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಮಾನವನ
 ಪರಮೋದ್ದೇಶವಾದ ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ ದೋರೆತನಂತರ ಉಳಿದವರ್ಗಳಿಂದ ಏನಾಗಬೇಕು ?

ಉದ್ದತ್ಪರ್ಯಾಯಿಂ ಸಕಲಮುಂ ಶೋರಗಿಕ್ಕಿಸವನ್ನುದಾತ್ಮನಂ |
ಹೃದ್ದತ್ಪರ್ಯಾಯಿಂದೊಳಗೆ ನಿಟ್ಟಿಸಬಾರದು ಜನ್ಮಜನ್ಮದೊಳ್ಳೆ ||
ಪ್ರದ್ವಲರೂಪದಾರು ರಸಮುಂ ಸುಖಿಸಲ್ಪಿಹುದಾತ್ಮರೂಪಸಂ-|
ವಿದು ಇದಾ ರಸಾನ್ಮಮನುಣಲ್ಲಿದಿಂತಪರಾಜಿತೇತ್ತರಾ ! || 22 ||

ಉದ್ದತ್ತ ದೃಷ್ಟಿಯಂ ಸಕಲಮಂ ಪೋರಗೆ ಈಕ್ಕಿಸವಪ್ಪೆದು,
ಅತ್ಯನ್ತ ಹೃದ್ಯತದೃಷ್ಟಿಯಂದ ಒಳಗೆ ನಿಟ್ಟಿಸಬಾರದು ಜನ್ಮಜನ್ಮದೊಳ,
ಪ್ರದ್ಯಂಲರೂಪದ ಅರು ರಸಮಂ ಸುಖಿಸಲ್ಪಬಹುದು, ಅತ್ಯರೂಪ
ಸಂವಿದುಣಿದ ಆ ರಸಾನ್ನಮಂ ಉಣಲ್ಪಿ ಅರಿದು ಇಂತು ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರ !

ಉದ್ದತ್ತ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂ-ಹೊರಕಣ್ಣಿನಿಂದ, ಪ್ರೋರಗೆ-ಮೂರಗೆ, ಸಕಲಮುಂ-ಎಲ್ಲವನ್ನೂ, ಕಾಕ್ಕಿನ ವಪ್ರದು-ನೋಡುವುದಕ್ಕಾಗುತ್ತದೆ, ಅತ್ಯನಂ-ಅತ್ಯನ್ನನ್ನೂ, ಹೃದ್ಯತ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ-ಅಂತರ್ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ (ಒಕ್ಕಕಣ್ಣಿನಿಂದ), ಒಳಗೆ-ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ, ಜನ್ಮಜನ್ಮದೊಳ್ಳೆ-ಜನ್ಮಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯೂ, ನಿಟ್ಟಿಸಬಾರದು-ನೋಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಲ್ಲ, ಪ್ರದ್ಯಲರೂಪದ-ಪ್ರದ್ಯಲರೂಪವಾದ, ಅರು ರಸಮುಂ-ಕಾರ, ಒಗರು, ಕಡೆ, ಹುಟಿ, ಸಿಹಿ, ಉಪ್ಪು ಈ ಅರು ರಸಗಳಿಂದ, ಸುಖಿಕಲ್ಪಿಬಹುದು-ಸುವಿಪಡಬಹುದು, ಇಂತು-ಹೀಗೆ, ಅತ್ಯರೂಪ-ಅತ್ಯರೂಪವಾದ, ಸಂಪಿದ್ಯಣಿದ-ಜ್ಞಾನಗುಣದ, ಆ ರಸಾನ್ನಮುಂ-ಆರಸಾನ್ನವನ್ನು, ಉಣಿಲ್ಪು-ಅನುಭವಿಸುವುದಕ್ಕೆ, ಅಲಿಡು-ಆಗಲಾರದು. ಅವರಾಚಿತ್ತರೂ !

ಇಗತ್ತಿನಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ಪಕ್ಷಗಳನ್ನೂ ಬಾಹ್ಯದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಬಹುದು. ಆದರೆ ನಮ್ಮಲ್ಲೇ ಇರುವ ಅತ್ಯನ್ತನ್ನು ಕಾಣಲು ಮನೇನೇಶ್ವರಕ್ಕೆ ಇನ್ನುಜನಾಂತರಗಳಾದರೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಾರದು. ಪ್ರದ್ಯಂಲರೂಪವಾದ ಕಾರೆ. ಒಗರು, ಕಣಿ, ಮುಳಿ, ಸಿಹಿ, ಉಪ್ಪು ಈ ಆರು ರಸಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತವಾದ ಅನೇಕಾನೇಕ ಅಹಾರಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸಿ ಇಂದಿರಿಯ ಸುವಿಪಡಬಹುದು. ಆದರೆ ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪಿಯಾದ, ಚ್ಯಾಂನವೇ ಮೈವೆತ್ತಿರುವ ಆ ಅತ್ಯನ್ತ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದದ ಅನುಭವವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಯಾವಿಗೆ ಸಾಧ್ಯ? ಅತ್ಯಷ್ಠರೂಪದ ಚ್ಯಾಂನರಸಾಯನವನ್ನು ಅಷ್ಟೋಂದು ಸುಲಭವಾಗಿ ಅನುಭವಿಸುವಳಾದೀತ್ತೇ?

ತಡೆತಡೆದೋಡುತಿರ್ವ ಮನಮುಂ ಸಿದಿದಾತ್ಮನೊಳಿಟ್ಟಿ ಶನ್ಮ ತಾಂ |
ನುಡಿನುಡಿದಾತ್ಮನೊಳ್ಳ ಸ್ವಪರಶತ್ತು ರಹಸ್ಯಮನಾತ್ಮರೂಪಮುಂ ||
ಅಡಿಗಡಿಗೊಲ್ಲು ನೋಡುತ ಶನಾಮೃತಮುಂ ಸಲೆಪೀದುರ್ ಹೀದುರ್ ತಂ—|
ಪಡದರ್ ತಪಸ್ಸಿಯೇ ಸುಖಿ ಪೆರಂಸುಖಿಯೇ ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ ! ||೨೮||

ತಡೆ ತಡೆದು ಓಡುತ್ತಿರ್ವ ಮನಮುಂ ಬೀಡಿದು ಆತ್ಮನೊಳಿಟ್ಟಿ, ಶನ್ಮ ತಾಂ
ನುಡಿನುಡಿದು ಆತ್ಮನೊಳ್ಳ ಸ್ವಪರಶತ್ತು ರಹಸ್ಯಮುಂ ಆತ್ಮರೂಪಮುಂ
ಅಡಿಗಡಿಗೆ ಒಲ್ಲು ನೋಡುತ, ಕರ್ಮಾಮೃತಮುಂ ಸಲೆಪೀದುರ್ ಹೀದುರ್
ತಂಪಡದರ್ ತಪಸ್ಸಿಯೇ ಸುಖಿ, ಪೆರಂ ಸುಖಿಯೇ ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ಓಡುತ್ತಿರ್ವ ವಾಸದು—(ಲೋಕ ವಿಜಾರಗಳ್ಲಿ) ಓಡುತ್ತಿರುವ ಮನಸ್ಸನ್ನು, ತಡೆ ತಡೆದು—
ತಡೆದು, ತಡೆದು, ಬೀಡಿದು—ಬೀಡಿದು, ಆತ್ಮನೊಳಿಟ್ಟಿ—ಆತ್ಮನೆಲ್ಲಿಟ್ಟಿ. ಶನ್ಮ ತಾಂ—ಶನಿಗೆ ತಾನೆ, ಸ್ವಪರ
ಶತ್ತು ರಹಸ್ಯಮುಂ—ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪದ ರಹಸ್ಯವನ್ನು, ಪರವಸ್ತ ಸ್ವರೂಪದ ರಹಸ್ಯವನ್ನು, ಆತ್ಮ
ನೊಳ್ಳ—ಆತ್ಮನೆಲ್ಲಿ, ನುಡಿನುಡಿದು—ಹೇಳಿ ಹೇಳಿ, ಆತ್ಮರೂಪಮುಂ—ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವನ್ನು. ಅಡಿಗಡಿಗೆ—
ಮೇಲಿಂದಮೇಲೆ, ಒಲ್ಲು—ಪ್ರತಿಸಿ, ನೋಡುತ—ನೋಡುತ್ತೆ, ಶಮ ಅಮೃತಮುಂ—ಶಾಂತಿಯೆಂಬ
ಅಮೃತವನ್ನು, ಸಲೆ ಹೀದುರ್ ಹೀದುರ್—ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕುಡಿದು, ಕುಡಿದು, ತಂಪ್ರ ಅಡದರ್—ತಂಪೇರಿದ,
ತಪಸ್ಸಿಯೇ ಸುಖಿ—ತಪಸ್ಸಿಯೇ ಸುಖಿಯು, ಪೆರಂ ಸುಖಿಯೇ—ಇತರ ಮನುಷ್ಯನು ಸುಖಿಯೇ ?
ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ಮರ್ಕಣಂತೆ ಚಂಚಲವಾದ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬಾಹ್ಯವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಹೋಗಿಗೊಡೆ ತಡೆಬೀಡಿದು
ಆತ್ಮನೆಲ್ಲಿ ಲೀನಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಇದನ್ನೇ ಏಕಾಗ್ರತೆ ಎನ್ನುವುದು. ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪದ ರಹಸ್ಯವನ್ನು,
ಅನ್ವಯದ್ವಾರಾ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಘನಃ ಘನಃ ಚಂತನೆವಾಡುತ್ತ ಶನಿಗೆ ತಾನೆ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳತ್ತಿರಬೇಕು.
ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಪರಮಾನಂದಭರಿತನಾಗಿ ನೋಡುತ್ತೆ ನೋಡುತ್ತೆ ಪರಮಾಂತರೆಯನ್ನು ಅನು
ಭವಿಸಬೇಕು, ಇಂಥವ ಅಮೃತಸೇಜನವಾದ ತಪಸ್ಸಿಯೇ ನಿಜವಾದ ಯೋಗಿ. ಈ ಪ್ರಶಾಂತಿಯ
ಅನಂದಾಮೃತವನ್ನು ಕುಡಿದು ಕುಡಿದು ತಣೆವ ಮಹಿಂಯೇ ನಿಜವಾದ ಸುಖಿ. ಅಂತೆಲ್ಲದೆ ಅನ್ಯರು
ಸುಖಿಯಾದಾರೆ !

ಮನಮನಿದೊಂದನೇ ತನುವಿನೊಳ್ಳೆಲಸಿದರ್ ನಿಜಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ನೇ—
 ಟ್ಯಂನೆ ನಿಲಿಸಲ್ಪೇ ಸಾಕು ಭಯವೆತ್ತಣದೆತ್ತಣದಾರ್ ರೌದ್ರಮಿಂ ||
 ತನುಸುಖದಾಸೆಯೆತ್ತಣದು ತೀವ್ರಪರೀಷಿದವೆತ್ತು ಮೋಹಮು—
 ಲ್ಲನ ಕುರುಪಾಟವೆತ್ತು ಪಲವುಂ ಕೊಸರೇಕಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ ||೨೬||

ಮನಮುಂ ಇದೊಂದನೇ ತನುವಿನೊಳ್ಳೆ ನೆಲಸಿದರ್ ನಿಜಾತ್ಮನಲ್ಲಿ
 ನೆಟ್ಟನೆ ನಿಲಿಸಲ್ಪೇ ಸಾಕು, ಭಯವೆತ್ತಣದು ಎತ್ತಣದು ಆರ್ ರೌದ್ರಂ
 ಈ ತನು ಸುಖದಾಸೆ ಯೆತ್ತಣದು, ತೀವ್ರಪರೀಷಿದವೆತ್ತು ಮೋಹಮುಲ್ಲನ
 ಕುರುಪಾಟವೆತ್ತು ಪಲವುಂ ಕೊಸರೇಕ ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ಮನಮುಂ ಇದೊಂದನೇ—ಈ ಮನಸ್ಸೆಲ್ಲಂದನ್ನೇ, ತನುವಿನೊಳ್ಳೆ—ಶರೀರದಲ್ಲಿ, ನೆಲಸಿದರ್—ಮಾಸ
 ವಾಗಿರುವ, ನಿಜಾತ್ಮನಲ್ಲಿ—ತನ್ನ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ, ನೆಟ್ಟನೆ—ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿ, ನಿಲಿಸಲ್ಪೇ ಸಾಕು—ನಿಲ್ಲಿಸಿದರೆ ಸಾಕು,
 ಭಯವು ಎತ್ತಣದು—(ಅಂತಹವನಿಗೆ) ಭಯವಲ್ಲಿ? ಎತ್ತಣದು ಆರ್ ರೌದ್ರಂ-ಆರ್ ರೌದ್ರ ಧಾರ್ಣಗಳಲ್ಲಿ
 ಬಂತು ? ಈ ತನು ಸುಖಿದ ಆಸೆ ಎತ್ತಣದು—ಈ ಶರೀರ ಸುಖಿದ ಆಸೆಯಲ್ಲಿ ಬಂತು ? ತೀವ್ರ—ಕರಿನ
 ವಾದ, ಪರೀಷಿಹವು ಎತ್ತ—ಬಾಧೆಯಲ್ಲಿ ಬಂತು ? ಹೊಡಮಾಲ್ಲನ—ಮೋಹಮೆಂಬ ಜಟ್ಟಿಯ, ಕುರುಪಾಟ
 ವೆತ್ತ—ದುಶ್ಚೇಷ್ಯೇಯಲ್ಲಿಬಂತು ? ಪಲವುಂ ಕೊಸರೇಕ ?—ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿವರಣೆಯೇಕ ? ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ಈ ದೇಹದೊಳಗೆ ಕರ್ಮದ ವಷದಿಂದ ವಾಸವಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಆತ್ಮಸಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸನ್ನು ನೆಲೆ
 ಗೊಳಿಸಿದರೆಸಾಕು. ಇನ್ನು ಯಾರ ಯಾವ ಭಯವೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಸ್ವಷ್ಟಪರಗಳ ವಿಜೇಷನೆಯಿರುವ
 ಆತ್ಮಜ್ಞಾನಿಗೆ ಯಾರಿಂದಲೂ ಭಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂತಹವನು ಪರಮಸುಖಿಯಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಆತ್ಮ
 ನಲ್ಲಿ ದೃಢಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಚಿಂತನೆಮಾಡುವುದೇ ಧರ್ಮಧಾರ್ಣ. ಇಂತಹ ಧರ್ಮಧಾರ್ಣ ಸಾಧ್ಯವಾದವನ
 ಹತ್ತಿರ ಆರ್ ರೌದ್ರ ಧಾರ್ಣಗಳು ಸುಳಿಯುವುವೇ? ಶರೀರಬೇರ ಆತ್ಮಜೀರೆ ಎಂಬ ಪರಮ ತತ್ತ್ವವನ್ನಿರತ
 ಭೇಧವಿಜ್ಞಾನಿಗೆ ಶರೀರದ ಸುಖಿದ ಕಡೆ ಗಮನವಲ್ಲಿಯದು? ಲೋಕ ವಿವರಾಸಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಚೇತನ
 ಉದಾಸೀನ ಮನೋಭಾವವುಳ್ಳವನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಪರೀಷಿಹಗಳ ಬಾಧೆಯು ಆವನನ್ನು ತಟ್ಟಲಾರದು.
 ಮೋಹಮೆಂಬ ಕರ್ಮಶತ್ರುವಿನ ಅಟ ಅಂತಹ ಭವಾತ್ಮನಹತ್ತಿರ ಸಾಗದು.

ಮನದ ವಿಕಲ್ಪವಿಂದಿರ್ಯಕಷಾಯಮನಾಗಿಪ್ರದಂತವಾದೊಡಾ—
 ತನುನಚನಂಗಳಾದುವವು ತಾನದರಿಂದವೆ ಕರ್ತೃಲಭ್ಯಿಯಾ ||
 ಮನವೇ ನಿಜಾತ್ಮರೂಪದೋಳಿ ಮಗ್ನಿಪನೆಯಿಂದ ಮೇಲೆ ಕರ್ಮಬಂ—
 ಧನದೇಯೆತ್ತ ನಿರ್ಜರೆಗಿದೊಂದೆಯಲಾ ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ ||೪೦||

ಮನದ ವಿಕಲ್ಪಂ ಇಂದಿರ್ಯ ಕಷಾಯಮಂ ಆಗಿಪ್ರದು, ಅಂತು ಅವು
 ಆದೋಡೆ ಆ ತನು ಪಟನಂಗಳ್ ಆದುವವು, ತಾನ್ ಆದರಿಂದವೆ ಕರ್ತೃಲಭ್ಯಿ,
 ಆ ಮನವೇ ನಿಜಾತ್ಮರೂಪದೋಳಿ ಮಗ್ನಿಪಂ ಎಯ್ದಿದ ಮೇಲೆ ಕರ್ಮಬಂಧನದ
 ಏಡೆಯೆತ್ತ, ನಿರ್ಜರೆಗೆ ಇದೊಂದೆಯಲಾ ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ಮನದ ವಿಕಲ್ಪಂ—ಮನಸ್ಸಿನ ವಿಕಲ್ಪಷ್ಠ, ಇಂದಿರ್ಯ ಕಷಾಯಮಂ—ಇಂದಿರ್ಯ ಸಂಬಂಧವಾದ
 ಕ್ಷೋಧಾದಿ ಕಷಾಯಗಳನ್ನು ಆಗಿಪ್ರದು—ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ, ಅಂತು ಅವು ಆದೋಡೆ—ಹಾಗೆ ಆ
 ಕಷಾಯಗಳುಂಟಾದರೆ, ತನು ಪಟನಂಗಳ್ ಆದುವವು—ತರೀರ ಮತ್ತು ಪಟನಗಳು ಆಸುವವು, ತಾನ್
 ಆದರಿಂದವೆ ಕರ್ತೃಲಭ್ಯಿ—ಆ ತರೀರ ಪಟನಗಳ ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದಲೇ ಕರ್ಮಘಾಪ್ತವಾಗುವುದು. ಆ ಮನವೇ—
 ಆ ಮನಸ್ಸೇ, ನಿಜಾತ್ಮರೂಪದೋಳಿ—ತನ್ನ ಆತ್ಮರೂಪದಲ್ಲೀ, ಮಗ್ನಿಪಂ ಎಯ್ದಿದ ಮೇಲೆ—ಲಿನವಾದ
 ಮೇಲೆ, ಕರ್ಮಬಂಧನದ ಏಡೆಯೆತ್ತ—ಕರ್ಮಬಂಧಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಲ್ಲಿ ? ನಿರ್ಜರೆಗೆ—ಸಂಪೂರ್ಣ ಕರ್ಮ
 ವಿನಾಶಕ್ಕೆ, ಇದೊಂದೆಯಲಾ—ಇದೊಂದೆ ಮಾರ್ಗವಲ್ಲಿಯೇ ? ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ಮನಸ್ಸಿನಂತೆ ಮಹಾದೇವ. ಮನದ ವಿಕಲ್ಪವೇ ಇಂದಿರ್ಯ ಕಷಾಯಗಳ ಶಾರುಮನೆ. ಮನಸ್ಸಿ
 ನಲ್ಲಿ ರಾಗಿದ್ದೇಷಗಳುಂಟಾದರೆ ಅವು ಮೈಯಲ್ಲೂ ಮಾತಿನಲ್ಲೂ ವೃಕ್ಷವಾಗುವುದು. ತನು ಪಟನಗಳ
 ಹುಚ್ಚು ಕುಣಿತಕ್ಕೆ ಮನದ ವಿಕಲ್ಪವೇ ಪ್ರೇರಕ ಡಾಗೂ ಚಾಲಕ. ಮನಸ್ಸಿನಮೇಲೆ ಲಗಾಮುಹಾಕದೆ
 ಮಾಡುವ ಜಪ ತಪಗಳಿಲ್ಲ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಹೊಮು ಮಾಡಿದಂತೆ. ಆದರೆ ಮನಸ್ಸನ್ನೇ ಆತ್ಮರೂಪದಲ್ಲಿ
 ಲಿನಗೊಂಡಾಗ ಹೊಸ ಕರ್ಮಗಳು ಆತ್ಮನನ್ನು ಕಾಡಲು ಅವಕಾಶವೇ ಇಲ್ಲ, ಬರುವ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು
 ತಡೆಗಟ್ಟಿ, ಇರುವ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಹೊರಗಟ್ಟಿಲು ಆತ್ಮಧ್ಯಾನವೊಂದೇ ಉತ್ತಮಸಾಧನೆ. ಆತ್ಮರೂಪ
 ದಲ್ಲಿ ಮನೋಲಿನತೆಯೊಂದೇ ನಿರ್ಜರೆಗೆ ಕಾರಣ.

ಮನದ ಕುಭಾವಮೇ ದುರಿತಮಲ್ಲಿ ಸುಭಾವಮೇ ಪ್ರಣಾಮಿಯಿರ—
ಜ್ಞಾನದೊಳಗಿಲ್ಲದಾ ಮನವೆ ತನ್ನ ನಿಜಾತ್ಮಸೋಳ್ಳಕ್ಯಮಾಗಿ ಸು—||
ನ್ಯೂನೆ ನಿಲೆ ಮೋಹನೈತದರಿಸಾತ್ಮನೆ ತಾಂ ಪಗೆ ತಾನೆ ಬಂಧುವುಂ |
ತನಗೆ ವಿನಿತ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ಗುರು ತಾನೆಯಲೂ ಅಪರಾಚಿತೀತ್ವರಾ ! ||೪||

మనద కుభావమే దురితం ఆల్లి సుభావమే ప్రణ్యం, ఈ యెరళ్ల మనదోళగిల్లద ఆ మనచే తన్న నిజాత్కునొళ బ్రక్కమాగి సుమ్మనే నిలీ పోత్తుం, అంటదరిం ఆత్మనే తాం పగి తానే బంధువు తనగే ఏనిత్తయక్క గురు తానేయలా అపరాజితేత్తురా !

మనదు-మనస్సిన, కుభూవమే—కేట్టబూవనేయే, దురితం-పావు, అల్లి—మనస్సినల్లి, సుభూవమే—బళ్ళీయ భూవనేయే, ప్రణ్ణం—ప్రణ్ణం, ఈ ఎరళో—ఈ ఎరడూ (పాప ప్రణ్ణగళే రడూ), మనదొళగిల్లద—మనస్సినల్లి ఇల్లద, ఆ మనవే—ఆ మనస్సే, తన్న నిజాత్మనోళో—తన్న నిజాత్మనల్లి, బక్కమాగి—బక్కమాగి, సుమ్మనే నిలీ—సుమ్మనే నింతరే, మోక్ష—మోక్షమాగువుదు, అంధదరిం—హాగాదుదరింద, ఆత్మనే తాం పగే—ఆత్మనే తనగే తాను తత్తువు, తానే బంధువుం తనగే—తనగే తాను బంధువు, ఏనిశ్చయక్కు—నిశ్చయస్తరూపవన్ను హొందువుదక్కు, గురు తానే యలా—తనగే తాను గురువులైదే ? ఆపరాజితేళ్ళరా !

“ భావనేయింద ఆప్స్త్రుదు అస్రవం ” ఎంబ నుడియంతే, మనస్సినల్లి దుష్ట పరిణామ గళన్న బేళిసికొండరే పావకమగంధవాగుప్పదు. హాగల్లుదే సత్పరిణామగణు మనస్సినల్లి ఉధ్వవాదరే పృణ్య కమగ సంచయవాగుత్తదే. ఈ పావ పృణ్యకమగలేరడూ ఆత్మనిగి బంధవే. ఇవుగాంన విమోచనే హోందుచ్చదే మోహి. ఈ మోహిపూర్తిగి మనస్సన్న పరిశుద్ధవస్తుయల్లిట్టు తన్న ఆత్మనల్లి బక్కమాడుపుచేందే మాగా. ఇదే ఆత్మసాక్షాత్ తాప. ఈ తత్త్వద రున్న లేయల్లి విజారమాడిదరే, ఆత్మను తనగే తాను తత్తువూ, తనగే తాను బంధువూ ఆగిద్దునే. ఇదరంతే ఆత్మసాక్షాత్పారక్కే ఆత్మను తనగే తానే గురువేనిసి కొల్పుతానే.

ಇಷ್ಟರುಮೆನೊಂದು ಇರ್ದರೆ ಪರಸಿಪ್ಪಿರುವೆನೊಂದು ಇರ್ದರೆ ಜಿನೋಡಿ—
 ದ್ವಿಷ್ಟಾಮಿದಿರ್ದೆ ಮೇಲೆ ಪೂರಗೇನನಭಿಂತ್ಸಿಪೆನೇನ ಮಾಡುವೆಂ ||
 ಅಷ್ಟಗುಣಂಗಳೊಳ್ಳಲಿವೈತೊತ್ತರಿಸುತ್ತೊತ್ತದನಷ್ಟ ಕರ್ಮಂ ಮಂ ||
 ದೃಷ್ಟಿಯಂತಹನೊಂದು ನಿರಿಸಿ ನಿಂದಪೆನಿನ್ನಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ ! ||೫||

ಇಷ್ಟರುಂ ಎನೊಂದು ಇರ್ದರೆ ಅನಿಷ್ಟರುಂ ಎನೊಂದು ಇರ್ದರೆ,
 ಜಿನೋಡಿಪ್ಪಂ ಇದಿರ್ದೆ ಮೇಲೆ ಪೂರಗೆ ಏನಂ ಅಭಿಕ್ಷೇಪನೆ ಏನ ಮಾಡುವೆಂ,
 ಅಷ್ಟಗುಣಂಗಳೊಳ್ಳಿ ನಲಿವೈತ ಒತ್ತರಿಸುತ್ತ ಒಡನೆ ಅಷ್ಟಕರ್ಮಂ
 ದೃಷ್ಟಿಯಂ ಎನೊಂದು ಅಂ ನಿರಿಸಿ ನಿಂದಪೆನ್ನ ಇನ್ನು ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ಇಷ್ಟರುಂ-ಅಪ್ತರು, ಎನೊಂದು ಇರ್ದರೆ-ನನ್ನಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆ, ಅನಿಷ್ಟರುಂ-ಶತ್ರುಗಳೂ, ಎನೊಂದು ನನ್ನಲ್ಲೀ, ಇರ್ದರೆ-ಇರುತ್ತಾರೆ, ಜನ ಉದ್ದಿಪ್ಪಂ-ಜಿನೇಶ್ವರರಿಂದ ವರ್ಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿ. ಇದಿರ್ದೆ ಮೇಲೆ-
 ಈ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನಾದಿಗಳು ಇರುವಾಗ, ಪೂರಗೆ-ಹೊರಗೆ, ಏನಂ-ಏನನ್ನು, ಅಭಿವೇಚ್ಣಿನ್ನೋ-ನೋಡು
 ತ್ತೇನೆ, ಏನವಾಡುವೆಂ-ಏನನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ? ಅಷ್ಟಗುಣಂಗಳೊಳ್ಳಿ-ಎಂಟು ಮೂಲಗುಣಗಳಲ್ಲಿ,
 ನಲಿವೈತ - ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತ, ಒಡನೆ-ಆಗಲೆ, ಅಷ್ಟಕರ್ಮಂ-ಅಷ್ಟ (ಎಂಟು) ಕರ್ಮಗಳನ್ನು,
 ಒತ್ತರಿಸುತ್ತ-ದೂರವಾಡುತ್ತ, ದೃಷ್ಟಿಯಂ-ಜ್ಞಾನದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು. ಎನೊಂದು-ನನ್ನಲ್ಲಿ, ಅಂ-ನಾನು,
 ನಿರಿಸಿ-ಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸಿ. ನಿಂದಪೆನ್ನ ಇನ್ನು-ಇನ್ನು ನಿಲ್ಲಿತ್ತೇನೆ, ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ಶತ್ರುಗಳೂ ನನ್ನಲ್ಲೀ ವಾಸಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆ ಏತರೂ ನನ್ನಲ್ಲೀ ನೆಲೆಸಿದ್ದಾರೆ.
 ರಾಗದ್ವೇಷಾದಿಗಳೇ ಅತ್ಯಧಾತಮಾಡುವ ಪರಮ ಶತ್ರುಗಳು. ಧರ್ಮಧಾನಾದಿಗಳೇ ಅತ್ಯಧಿಗ
 ಪರಮಃಪ್ತರು. ಜಿನೇಶ್ವರರಿಂದ ಉಪದೇಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಈ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕೇಳಿ ತಿಳಿದಿರುವಾಗ
 ಇನ್ನು ಹೊರಗೆ ಕೇಳುವುದೇನಿದೆ ? ಮಾಡುಪ್ತದೇನಿದೆ ? ಸಿದ್ಧಪರಮೇಷ್ಠಿಯ ಎಂಟು ಗುಣಗಳನ್ನು
 ಸದಾ ನೆನೆಯುತ್ತ, ಮನಸಮಾಡುತ್ತ [ಕ್ಷಾಯಿಕ ಸಮೃತ್ಯ, ಕ್ಷಾಯಿಕ ದರ್ಶನ, ಕ್ಷಾಯಿಕ ಜ್ಞಾನ,
 ಕ್ಷಾಯಿಕ ವೀರ್ಯ, ಅಗುರುಲಘುತ್ವ, ಅವಾಬಾಧತ್ವ, ಸೂಕ್ಷ್ಮತ್ವ, ಅವಗಾಂತನತ್ವ] ಅಗಿಂದಾಗಲೆ ಅಷ್ಟ
 ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ದೂರಕ್ಕೆ ಶರಿಸುತ್ತ [ಜ್ಞಾನಾವರಣೀಯ, ದರ್ಶನಾವರಣೀಯ, ವೇದನೀಯ, ಮೋಹ
 ನೀಯ, ಅಯು, ಸಾಮು, ಗೋತ್ರ, ಅಂತರಾಯ] ಜ್ಞಾನದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಅತ್ಯನ್ನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸಿ ನಿಲ್ಲಿ
 ಪುದೇ ಇನ್ನು ಇದಿರುವ ಸರಿಯಾದ ಮಾರ್ಗ. ಮೋಕ್ಷಪ್ರಾಪ್ತಿಗೆ ಇದೆಂದೇ ದಾರಿ.

ಅರಸುವೆನೆನ್ನ ದೇಹದೊಳಗೆನ್ನನೆ ಕಾಣ್ಣೆನಮೂರ್ತಸಿದ್ಧನಂ |
 ಪೂರಗೆಂಳಗೆಲ್ಲಮುಂ ತೊಳೆದು ತಿಂಗಳಪ್ರತ್ಯೇಳಿ ಮಾಡಿನೋಡುವೆಂ ||
 ತರುಬುವೆನಲ್ಲಿಯೇ ಮನಮನಾಗಳಿ ಬಾಹ್ಯಸಮಸ್ತಚಿಂತೆಯಂ |
 ಮರೆನೆನನಂತ ಸೌಖ್ಯದೊಳಗಾಳ್ಳಿ ನಾನಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ || ೭೫ ||

ಅರಸುವೆಂ ಎನ್ನ ದೇಹದೊಳಗೆ ಎನ್ನನೆ ಕಾಣ್ಣೆನ್ನ ಅಮೂರ್ತಸಿದ್ಧನಂ,
 ಪೂರಗೆ ಒಳಗೆ ಎಲ್ಲಮುಂ ತೊಳೆದು ತಿಂಗಳ ಪ್ರತ್ಯೇಳಿ ಮಾಡಿ ನೋಡುವೆಂ,
 ತರುಬುವೆನ್ನ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಮನಮುಂ, ಆಗಳಿ ಬಾಹ್ಯಸಮಸ್ತ ಚಿಂತೆಯಂ
 ಮರೆವೆಂ, ಅನಂತ ಸೌಖ್ಯದೊಳಗೆ ಆಳ್ಳಿವೆನ್ನ ಅನ್ನ ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ಎನ್ನ ದೇಹದೊಳಗೆ-ನನ್ನ ಶರಿರದೊಳಗೆ, ಎನ್ನನೆ-ನನ್ನನ್ನು, ಅರಸುವೆಂ-ಮುಡುಕುತ್ತೇನೆ,
 ಕಾಣ್ಣೆನ್ನ ಅಮೂರ್ತಸಿದ್ಧನಂ-ಅಮೂರ್ತಸಾದ ಸಿದ್ಧಾತ್ಮನನ್ನು ನೋಡುವೆನು, ಪೂರಗೆ ಒಳಗೆ-
 ಹೊರಗೂ ಒಳಗೂ. ಎಲ್ಲಮುಂ ತೊಳೆದು-ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತೊಳೆದು, ತಿಂಗಳ ಪ್ರತ್ಯೇಳಿ ಮಾಡಿ-ಉಂದ್ರನ
 ಪ್ರತಿಬಿಂಬವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ, ನೋಡುವೆಂ-(ಆ ಸಿದ್ಧಾತ್ಮನನ್ನು) ನೋಡುವೆನು, ಮನಮುಂ-ಮನಸ್ಸನ್ನು,
 ಅಲ್ಲಿಯೇ-ಆ ಸಿದ್ಧಾತ್ಮಸಲ್ಲಿಯೇ, ತರುಬುವೆಂ - ನೀಲಸುವೆನು, ಆಗಲೆ - ಆಗಲೆ, ಬಾಹ್ಯಸಮಸ್ತ
 ಚಿಂತೆಯಂ-ಹೊರಗಿನ ಚಿಂತೆಗಳನ್ನೇಲ್ಲ, ಮರೆವೆಂ-ಮರೆತುಬಿಡುವೆನು, ಅನ್ನ-ನಾನು, ಅನಂತಸೌಖ್ಯ
 ದೊಳಗೆ-ಅನಂತ ಸೌಖ್ಯದಲ್ಲಿ, ಆಳ್ಳಿವೆನ್ನ-ಮುಳುಗುತ್ತೇನೆ, ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ನನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಪರಮಾತ್ಮ ಅಡಗಿ ಉಳಿತಿದ್ದಾನೆ. ಅವನನ್ನು ಕಾಣಲು ದೃಷ್ಟಿ ತುದ್ದವಾಗಿರಬೇಕು.
 ಆ ತುದ್ದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನನ್ನ ದೇಹದಲ್ಲೇ ಮುಡುಕಾಡಿದರೆ ಆ ಸಿದ್ಧನ ಅಮೂರ್ತಸ್ವರೂಪ ಗೋಜರ
 ವಾಗುವುದು. ಅಂತರಂಗ ಶೈಚ ಮತ್ತು ಬಹಿರಂಗ ಶೈಚದಿಂದ ವೀಕ್ಷಿಸಿದರೆ ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರನ ಬಿಂಬ
 ದಂತೆ. ಸ್ವರ್ಚಿಕ ಮಣಿಯಂತೆ ಶುದ್ಧಾತ್ಮನ ನಿರ್ಮಲರೂಪ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಮನಸ್ಸನ್ನು ಆ ತುದ್ದಸ್ವರೂಪ
 ದಲ್ಲಿಯೇ ಲೀನಮಾಡಿದರೆ ಈ ಬಾಹ್ಯಜಗತ್ತಿನ ಕವ್ಯಕಾರ್ಣಾಗಳು ಮಂಜನಂತೆ ಕರಗಿಹೋಗುವುದು.
 ಈ ಆತ್ಮದರ್ಶನದ ಅನಂತ ಸಿರಿಯ ಸೌಖ್ಯದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುವುದೇ ಮೋಕ್ಷ. ಅದಕ್ಕೆ ನಾವೆಲ್ಲ
 ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಿರುವುದು.

ಬಾಗದೆ ತೂಗದೋರೆ ಪ್ರಗದೋಯ್ಯನೆ ಸ್ವೇಕನೆ ಕುಳಿತಕ್ಕೆ ನಿಂ-|
ದಾಗಲಿ ದೇಹಮೂಷ್ಯೇಯನುಪಾಯದೋಳಾಂತು ತಪೋಗ್ನಿಗೊಡ್ಡಿ ಬೇ-||
ರಾಗಿರೆ ಸೋಚ್ಚಿರ್ ಕರ್ಮಮಯಣಾಕೃತಿಯಂ ಬಳಿಕಲ್ಲಿ ತೋರುತ್ತಿ-|
ಪಾಂಗಸಮೆಂದು ಕಾಣ್ಣನೋಳಿಗೆನ್ನನೊನವರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ ! ||೮೪||

ಬಾಗದೆ ತೂಗದೆ ಓರಪ್ರಗದೆ ಒಯ್ಯನೆ ಸ್ವೇಕನೆ ಕುಳಿತಕ್ಕೆ
ನಿಂದಾಗಲಿ, ದೇಹಮೂಷ್ಯೇಯಂ ಉಪಾಯದೋಳ್ ಅಂತು ತಪೋಗ್ನಿಗೊಡ್ಡಿ,
ಬೇರಾಗಿರೆ ಸೋಚ್ಚಿರ್ ಕರ್ಮ ಮಯಣಾಕೃತಿಯಂ, ಬಳಿಕಲ್ಲಿ ತೋರುತ್ತಿರ್
ಅಗಸಮೆಂದು ಕಾಣ್ಣನ್ನ ಒಳಗೆ ಎನ್ನನೆ ನಾನ್ ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ಬಾಗದೆ-ಬಗ್ಗದೆ, ತೂಗದೆ-ತೂಗಾಡಿಸದೆ, ಓರಪ್ರಗದೆ-ಅಡ್ಡಾಡದೆ, ಒಯ್ಯನೆ-ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿ,
ಸ್ವೇಕನೆ-ಉಚ್ಛರಪ್ರಭ್ಯವನಾಗಿ, ಕುಳಿತಕ್ಕೆ-ಕುಳಿತಾಗಲಿ, ನಿಂದಾಗಲಿ-ನಿಂತಾಗಲಿ, ದೇಹಮೂಷ್ಯೇಯಂ-
ದೇಹವೆಂಬ ಮೂಷ್ಯನ್ನ, ಉಪಾಯದೋಳ್ ಅಂತು-ಉಪಾಯದಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು, ತಪೋಗ್ನಿಗೆ ಒಡ್ಡಿ-
ತಪಸ್ಯೇಂಬ ಅಗ್ನಿಗೆ ಒಡ್ಡಿ, ಕರ್ಮ ಮಯಣ ಆಕೃತಿಯಂ-ಕರ್ಮವೆಂಬ ಮೇಣದ ಆಕಾರವನ್ನ,
ಸೋಚ್ಚಿ-ಸೋರಿಸಿ, ಬೇರಾಗಿರೆ-ಅದು ಆತ್ಮನಿಂದ ಬೇರೆಯಾಗುತ್ತಿರಲು, ಬಳಿಕ-ತರುವಾಯ, ಅಲ್ಲಿ
ತೋರುತ್ತಿರ್-ಅಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತಿರುವ, ಅಗಸಂ-ಅಕಾಶವ್, ನಾನ್ ಎಂದು-ನಾನೆಂದು, ಎನ್ನನೆ-ನನ್ನನ್ನೇ,
ಎಂದು ಕಾಣ್ಣನ್ನ ಒಳಗೆ-(ನನ್ನ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ) ಎಂದು ನನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಣುವನು ? ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ಶರೀರವನ್ನ ಬಗ್ಗದೆ, ತೂಗಾಡಿಸದೆ, ಓರಪ್ರಮಾಡದೆ ನಿಧಾನವಾಗಿ, ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿ ಉಚ್ಛರ
ಪ್ರಭ್ಯವನಾಗಿ, ಕುಳಿತಾಗಲಿ ನಿಂತಾಗಲಿ ದೇಹವೆಂಬ ಈ ಮೂಷ್ಯನ್ನ ತಪವೆಂಬ ಅಗ್ನಿಗೆ ಒಡ್ಡಬೇಕು.
ಆ ತಪೋಗ್ನಿಯಿಂದ ಕಾದು ಕರ್ಮವೆಂಬ ಮಲ ಮೇಣದಂತೆ ಕರಗಿ ಆತ್ಮನಿಂದ ಬೇರೆ ಸರಿದುಮೋಗು
ತ್ತದೆ, ಕರ್ಮನಿಜರೆಯಾಗುತ್ತಿರುವಹಾಗೆ ಅಂತರಂಗ ಪ್ರಕಾಶ ಸ್ವರಿಷ್ಟತ್ತದೆ, ಜ್ಞಾನಯೋತಿ
ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾಗಿ ಬೆಳಗುತ್ತದೆ. ಸಾಧಕ ತನ್ನನ್ನ ತಾನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವನು. ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ
ಕಾಣುವ ಆ ನಿರ್ಮಲ ಅಗಸ ಬೇರೆಯಲ್ಲ ತಾನು ಬೇರೆಯಲ್ಲವೆಂಬ ಸತ್ಯದ ಅರಿವಾಗುವುದು. ಆ
ಆತ್ಮಸೆಂಬ ಅಕಾಶದಲ್ಲಿ ಸಮುಳನವಾಗಿವುದೇ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದ ! ಆ ಆತ್ಮನಾದವನ್ನ ಕಾಣುವುದೆಂತು ?

ಚೇತನನಾತ್ಮನಾಗಸಮಚೇತನವೆಂಬಿನಿತಲ್ಲದೇ ಸ್ವರೂ—
 ಪಾತಿಶಯಕ್ಕೆ ಭೇದವಿಡಲಿಲ್ಲ ನಭಕ್ಕೆಯುಮಾತ್ಮತತ್ತ್ವಕ್ಕೆ ಕಂ—||
 ಓತದರಿಂದ ಮಾಗಸವೆ ತಾಂ ಪುರುಷಾಕೃತಿಯಾಯೋತ್ತ ಎಂಬುಪಾ—
 ಯಾತುರವಿಟ್ಟು ನೋಳಿನೆಂಜಗೆನ್ನನೆ ವಾನಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ ! ||೫||

ಚೇತನಂ ಆತ್ಮಂ ಆಗಸಂ ಆಚೇತನಂ ಎಂಬಿನಿತಲ್ಲದೇ,
 ಸ್ವರೂಪಾತಿಶಯಕ್ಕೆ ಭೇದವಿಡಲಿಲ್ಲ ನಭಕ್ಕೆಯುಂ ಆತ್ಮತತ್ತ್ವಕ್ಕೆ ಕಂ,
 ಓತು ಅದರಿಂದಂ ಆಗಸವೆ ತಾಂ ಪುರುಷಾಕೃತಿಯಾಯೋತ್ತ ಎಂಬ
 ಉಪಾಯ ಆತುರವಿಟ್ಟು ನೋಳಿನೋ ಒಳಗೆ ಎನ್ನನೆ ನಾನ್ ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ಅತ್ಯಂ-ಅತ್ಯನು, ಚೇತನಂ-ಚೈತನ್ಯರೂಪನು, ಆಗಸಂ-ಆಕಾಶವು, ಅಚೇತನಂ-ಜಡರೂಪವು,
 ಎಂಬ ಇನಿತಲ್ಲದೇ-ಎಂಬ ಇಷ್ಟೇ ಭೇದವಲ್ಲದೆ, ಸ್ವರೂಪ ಅತಿಶಯಕ್ಕೆ-ಸ್ವರೂಪಾತಿಶಯದಿಂದ,
 ನಭಕ್ಕೆಯುಂ-ಆಕಾಶಕ್ಕೂ, ಆತ್ಮತತ್ತ್ವಕ್ಕೆ-ಅತ್ಮತತ್ತ್ವಕ್ಕೂ, ಭೇದವಿಡಲಿಲ್ಲ-ಭೇದವಿಲ್ಲವು, ಅದ
 ರಿಂದಂ-ಅದುರಿಂದ, ಆಗಸವೆ-ಆಕಾಶವೇ, ತಾಂ-ತಾನು, ಪುರುಷ ಆಕೃತಿಯಾಯೋತ್ತ-ಪುರುಷಾಕಾರ
 ವಾಯೋತ್ತೇ, ಎಂಬ-ಎನ್ನುವಹಾಗೆ, ಉಪಾಯ-ಉಪಾಯದಿಂದ, ಆತುರವಿಟ್ಟು-ಆತುರಪಟ್ಟು,
 ಎನ್ನನೆ ನಾನ್-ನನ್ನನ್ನೇ ನಾನು, ಒಳಗೆ-ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ, ಓತು ನೋಳಿನೋ-ಪ್ರೀತಿಸಿ ನೋಡುವನು,
 ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ಅತ್ಯ ಚೈತನ್ಯಸ್ವರೂಪನು, ಆಕಾಶವಾದರೋ ಜಡಸ್ವರೂಪ. ಈ ಭೇದವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಆಕಾಶಕ್ಕೂ
 ಅತ್ಯಕ್ಕೂ ಮಿಕ್ಕ ಯಾವ ಭೇದವೂ ಇಲ್ಲವನ್ನುಬಹುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಆಕಾಶ ದ್ವರ್ವಾವು ಇಡೀ ಲೊಕ
 ದಲ್ಲಿ ಹರಿದಿದೆ. ಅದರಂತೆ ಅತ್ಯನು ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿಯು ಅನಂತ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಅನಂತ ಅತ್ಯನು ವಸರಿಸಿದ್ದಾನೆ.
 ಅದ್ದರಿಂದ ಸ್ವರೂಪದ ಅತಿಶಯದಿಂದ ಆಕಾಶ ತತ್ತ್ವಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ಅತ್ಮತತ್ತ್ವಕ್ಕೂ ಯಾವ
 ವ್ಯತ್ಯಾಸವ್ಯೇಯಿಲ್ಲ. ಅತ್ಯಧಾರ್ಮಾದುವ ಭವ್ಯನು ತನ್ನ ಅತ್ಯನನ್ನು ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಸಿಕೊಂಡು,
 ಆಕಾಶವೇ ಪುರುಷಾಕೃತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ತನ್ನ ದೇಹದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವನು ಎಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ
 ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಈಕ್ಕಿಸಿದರೆ ಅತ್ಯದರ್ಶನವಾಗುವುದು.

ಸಿದ್ಧರ ರೂಪಿನೊಳ್ಳಿದಲೆ ನೋಟಿದ ಶಾಧನೆ ಮಾಡಿ ಮಾಡಿ ಸಂ—
ಶುದ್ಧದೊಳಾನುಮಿಂತಿ ಯೆನುತಾಗಳಿ ತನ್ನನೆ ನೋಡಿ ನೋಡಿಯಾ—||
ಸಿದ್ಧರು ಮಾನುಮೇಂಬಿರಡು ಭೇದವಡಂಗಿ ನಿಜಾತ್ಯನಲ್ಲಿ ಸ—
ನ್ನದ್ದದೊಳ್ಳಿಕ್ಕಾಗುವನೆ ಸಿದ್ಧನಲಾ ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ ! ||೪೬||

ಸಿದ್ಧರ ರೂಪಿನೊಳ್ಳಿ ಮೊದಲೆ ನೋಟಿದ ಶಾಧನೆ ಮಾಡಿ ಮಾಡಿ,
ಸಂಶುದ್ಧದೊಳ್ಳಿ ಆನುಂ ಇಂತೆಯೆನುತ ಆಗಳಿ ತನ್ನನೆ ನೋಡಿ ನೋಡಿ,
ಆ ಸಿದ್ಧರುಂ ಆನುಂ ಎಂಬ ಎರಡು ಭೇದವು ಅಡಂಗಿ, ನಿಜಾತ್ಯನಲ್ಲಿ
ಸನ್ನದ್ದದೊಳ್ಳಿ ಏಕ್ವಾಗುವನೆ ಸಿದ್ಧನಲಾ ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ಮೊದಲೆ—ಮೊದಲು, ಸಿದ್ಧರ ರೂಪಿನೊಳ್ಳಿ—ಸಿದ್ಧಪರಮೇಷ್ಠಿಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು, ನೋಟಿದ—
ದರ್ಶನಮಾಡುವ, ಶಾಧನೆ ಮಾಡಿ—ಶಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಮಾಡುತ್ತ, ಸಂಶುದ್ಧದೊಳ್ಳಿ—
ಶುದ್ಧ ನಿಶ್ಚಯನಯದಿಂದ, ಅನುಂ—ನಾನೂ, ಇಂತೆಯೆನುತ—ಈ ಸಿದ್ಧಾತ್ಮರಹಾಗೆ ಶುದ್ಧನು ಎನುತ್ತ,
ಆಗಳಿ—ಆಗಲೆ, ತನ್ನನೆ ನೋಡಿ—ತನ್ನನ್ನೇ ನೋಡಿ ನೋಡಿ, ಆ ಸಿದ್ಧರುಂ—ಆ ಸಿದ್ಧರು,
ಅನುಂ—(ಮತ್ತು) ನಾನು, ಎಂಬ ಎರಡು ಭೇದವು—ಎಂಬ ಈ ಭೇದಗಳರಡು, ಅಡಂಗಿ—ಕೊನೆ
ಗೊಂಡು, ನಿಜಾತ್ಯನಲ್ಲಿ—ತನ್ನ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ, ಸನ್ನದ್ದದೊಳ್ಳಿ—ನಜಾಗಿ, ಏಕ್ವಾಗುವನೆ—ಏಕ್ವಾಗುವವನೇ,
ಸಿದ್ಧನಲಾ—ಸಿದ್ಧಾತ್ಮನಲ್ಲಿವೇ ? ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ಸಿದ್ಧಪರಮೇಷ್ಠಿಗಳ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಮನದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು, ಆ ದಿವ್ಯ ಭವ್ಯ ರೂಪವನ್ನು
ಚಿಂತನೆ ಮಾಡುತ್ತ ಮಾಡುತ್ತ, ಶುದ್ಧ ನಿಶ್ಚಯನಯದಿಂದ ನನ್ನ ಆತ್ಮನು ಸಿದ್ಧಾತ್ಮರಹಾಗೆ ಶುದ್ಧನು,
ನಿತ್ಯನು, ನಿರಂಜನನು ಎಂಬ ಸತ್ಯದ ಅರಿವು ಆಗುತ್ತದೆ. ಈ ಭಾವನೆಯನ್ನೇ ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು
ಶಾಧನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಆ ಸಿದ್ಧಾತ್ಮ ಬೇರೆ ತಾನು ಬೇರೆ ಎಂಬ ಭೇದ ಅಳಿಸಿರುಗುತ್ತದೆ. ನಾನೇ
ಽದ್ದ, ಸಿದ್ಧನೇ ನಾನು ಎಂಬ ಪರಮ ರಹಸ್ಯ ಗೋಚರವಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ತನ್ನಲ್ಲಿ ತಾನು ಸ್ಥಿರನಾಗಿ
ಂತು ತನ್ನನ್ನೇ ಧ್ಯಾನಿಸಿ ತನ್ನನ್ನೇ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಸಿದ್ಧಪದವಿಗೆರುಪುದು ಕಷ್ಟವೇನಲ್ಲ.